

'Uitdagen tot Verbinden'

Wmo beleidsplan 2008 – 2011
Gemeente Purmerend

'Uitdagen tot Verbinden'

Wmo beleidsplan 2008 – 2011
Gemeente Purmerend

Samengesteld door:
Willemijn Bakker-Groot

In samenwerking met
Wmo cliëntenraad
Luuk de Boer
Pieter Janssen
Gerko Jonker
Frans Koelemeijer
Joost van der Kooij
Charlotte Laurant
Liesbeth van de Molengraaf
Peter Morsch
Jantien Rentenaar
Marieke Scheermeijer
Thom Schreuder
Maamke Schouten
Margot Verhagen
Willem van Wetten

Inhoudsopgave

Inleiding	1
Samenvatting	2
De Wmo: Wat, voor Wie, Waarom	4
Visie van Purmerend op de Wmo	5
Thema 1 Samenleven in buurt en wijk	6
1.1. Samenleven in buurt en wijk	6
1.2. Wat willen we bereiken	6
1.3. Wettelijke taken voor de gemeente	6
1.4. Wat doen we al	6
1.5. Wat gaat de gemeente doen in de komende periode	7
Thema 2 Opgroeien en Opvoeden	8
2.1. Opgroeien en Opvoeden	8
2.2. Wat willen we bereiken	8
2.3. Wettelijke taken voor de gemeente	8
2.4. Wat doen we al	9
2.5. Wat gaat de gemeente doen in de komende periode	9
Thema 3 Ondersteunen van Vrijwilligers en Mantelzorgers	10
3.1. Ondersteunen van Vrijwilligers en Mantelzorgers	10
3.2. Wat willen we bereiken	10
3.3. Wettelijke taken voor de gemeente	10
3.4. Wat doen we al	11
3.5. Wat gaat de gemeente doen in de komende periode	11
Thema 4 Meedoen gemakkelijker maken	12
4.1. Meedoen gemakkelijker maken	12
4.2. Wat willen we bereiken	12
4.3. Wettelijke taken voor de gemeente	13
4.4. Wat doen we al	13
4.5. Wat gaat de gemeente doen in de komende periode	14
Thema 5 Zorg voor kwetsbare inwoners	14
5.1. Zorg voor kwetsbare inwoners	14
5.2. Wat willen we bereiken	15
5.3. Wettelijke taken voor de gemeente	15
5.4. Wat doen we al	16
5.5. Wat gaat de gemeente doen in de komende periode	16
Financieel Overzicht	17
Bijlage 1 Tabel Voortzetting en intensivering huidig beleid 2008 - 2011	19
Bijlage 2 Tabel Evaluaties voor de periode 2008 - 2011	21
Bijlage 3 Ambities voor periode 2008 - 2011 onderverdeeld per prestatievelid	22
Bijlage 4 Thema 1 Samenleven in buurt en wijk	25
Bijlage 5 Thema 2 Opgroeien en Opvoeden	26
Bijlage 6a Thema 3 Ondersteuning vrijwilligers en mantelzorgers: Wettelijke taken	27
Bijlage 6b Thema 3 Ondersteuning vrijwilligers en mantelzorgers: Wat doen we al	27
Bijlage 7 Thema 4 Meedoen gemakkelijker maken	29
Bijlage 8a Thema 5 Zorg voor Kwetsbare Inwoners	31
Bijlage 8b Thema 5 Zorg voor Kwetsbare Inwoners: Wettelijke taken	31
Bijlage 8c Thema 5 Zorg voor Kwetsbare Inwoners: Huidig beleid	32
Bijlage 8d Thema 5 Zorg voor Kwetsbare Inwoners: Stedelijk Kompas	33
Bijlage 9 Lijst met afkortingen	34

Inleiding

Voor u ligt het beleidsplan Maatschappelijke ondersteuning 2008-2011 van de gemeente Purmerend. De gemeenteraad maakt met dit plan aan de burgers kenbaar welke prestaties zij kunnen verwachten en wat de gemeente daar de komende vier jaar voor doet. Maatschappelijke ondersteuning gaat over al het gemeentelijk beleid dat zich richt op het zelfstandig meedoen in de maatschappij, voor alle inwoners, met én zonder beperkingen.

Dit is de eerste keer dat Purmerend een vierjarig plan maakt dat het volledige terrein van de maatschappelijke ondersteuning bestrijkt. Het doel van dit plan is: enerzijds de ambities weergeven voor de komende periode, anderzijds aangeven wat we al doen. Het is belangrijk dat we koesteren wat we al bereikt hebben en ervoor zorgen dat bestaande successen behouden blijven. Naast de dingen die we al goed doen, hebben we ambities voor de komende vier jaar.

In dit plan kijken we op een andere manier naar maatschappelijke ondersteuning dan we in het verleden deden. De disciplinaire benadering die we eerder met bijvoorbeeld het welzijnsbeleid en zorgbeleid kozen, laten we meer en meer los. Net als bij de inrichting van onze organisatie kiezen we voor de vraag en behoefte van burgers als uitgangspunt. De ondersteuning van de gemeente is erop gericht dat we burgers zo veel mogelijk zelf, of samen met hun omgeving, in staat stellen sociaal en maatschappelijk actief te zijn. Met deze professionaliseringsslag willen we bereiken dat ons gedrag aansluit bij de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo); we nemen participatie en informatie serieus, door de hele organisatie heen. Dit betekent bijvoorbeeld dat we aan het Wmo-loket signaleren en doorverwijzen of wanneer we werken aan een bestemmingsplan dat we inwoners daarbij betrekken.

De gemeente heeft er in het proces van de totstandkoming van dit plan gelukkig niet alleen voor gestaan. Veel instellingen, organisaties en (vertegenwoordigers van) burgers hebben met ons meegedacht over de inhoud van dit plan. De participatiedebatten met burgers en experts uit diverse organisaties en instellingen op 18 en 20 februari 2008 en de reactie van de Cliëntenraad op de uitkomsten hiervan is van grote waarde geweest bij de totstandkoming van dit plan.

Samenvatting

Met dit vierjarig beleidsplan geeft Purmerend de ambities weer op het terrein van maatschappelijke ondersteuning.

Kortweg kunnen de acties / ambities verdeeld worden in drie categorieën.

1. *Huidig beleid*

Purmerend doet al heel veel goede dingen, wat maakt dat voortzetting en / of intensivering van huidig beleid op veel onderdelen voldoende is. Periodiek onderzoeken we door middel van evaluaties (al dan niet vanuit een wettelijke verplichting) of we met de uitvoering van dit beleid het effect bereiken dat we beogen. Zowel het voortzetten van het huidig beleid als de evaluaties zijn in dit Wmo-beleidsplan niet als ambities voor de komende periode opgenomen. Wél zijn ze in twee aparte tabellen opgenomen in de bijlagen.¹

2. *Recentelijk vastgestelde ambities*

Heel recent is, vooruitlopend op dit plan, de ambitie binnen een aantal onderdelen van maatschappelijke ondersteuning voor de komende periode al door de raad vastgesteld. We hebben het dan over het Stedelijk Kompas. Dit geeft aan dat ontwikkelingen op dit terrein niet louter ontstaan naar aanleiding van een beleidsplan, maar ook door de urgentie van het onderwerp.

3. *Mogelijke "Nieuwe ambities"*

Tot slot zijn er mogelijk nieuwe ambities die nog niet eerder door het college of de raad zijn vastgesteld als actie, maar wel ingezet kunnen worden vanuit de behoefte van de burger of omdat het wettelijk verplicht is. De behoefte van de burger verandert in de tijd. Als deze behoefte het uitgangspunt is, kunnen de ambities binnen de looptijd van dit plan veranderen. Daar moet ruimte voor zijn.

Het Wmo-beleidsplan is de plek waar de ambities van categorie 2 en 3 als agenda voor de komende vier jaar worden gepresenteerd. U zult deze ambities aantreffen als acties voor de komende periode. In de bijlage² zijn ze opgenomen in een tabel gerubriceerd per prestatieveld.

Aandachtspunten

In dit beleidsplan valt een aantal zaken op:

1. De indeling in doelgroepen blijft achterwege.
2. Prestatievelden nr. 3 (Informatievoorziening) en nr. 5 (Het bevorderen van participatie en zelfredzaamheid) (b)lijkt in de ambities onderbelicht.
3. Overzicht van de financiën en budgetten van de (in te zetten) instrumenten
4. De geformuleerde ambities zijn niet SMART afgestemd op de behoefte van de burger.

Ad.1 Doelgroepen

De Wmo heeft het compensatiebeginsel als uitgangspunt. Dit betekent dat de gemeente verplicht is het individu te compenseren voor een beperking, waarbij de behoefte van dit individu centraal staat. De gemeente heeft de keuze om deze beperking te compenseren via een individuele of via een collectieve voorziening. De gemeente kiest hierbij voor inclusief beleid.

Traditioneel is het beleid op het gebied van zorg en welzijn gericht op doelgroepen (ouderenbeleid, gehandicaptenbeleid, etc.). Binnen de doelgroepen kunnen de behoeften sterk verschillen (dé oudere bestaat immers niet, er is een groot verschil in de vraag om ondersteuning van bijv. een vitale oudere of een dementerende oudere).

¹ Bijlage 1: Tabel Voortzetting en intensivering huidig beleid voor de periode 2008 - 2011

Bijlage 2: Tabel Evaluaties voor de periode 2008-2011

² Bijlage 3: Tabel Ambities voor de periode 2008 - 2011 per prestatieveld

Ook het beleid vanuit de traditionele disciplines - zoals vrijwilligersbeleid, zorgbeleid, etc. - voldoet niet als je het meedoen van een individu met een beperking als uitgangspunt neemt. Vaak is een aanbod vanuit verschillende disciplines nodig om iemand te compenseren voor een beperking die meedoen in de weg staat (bijv. vervoer in combinatie met vrijwilligerswerk, of opvoedondersteuning en budgetbegeleiding in combinatie met een opleiding). Hierin past overigens wel groepsgewijs (collectief) aanbod, maar dit is dan ontstaan vanuit een (collectieve) vraag of behoefte. Het doelgroepenbeleid en het beleid vanuit de traditionele disciplines laten we steeds meer los en daarvoor in de plaats komt meer en meer vraaggericht beleid. Dit denken vanuit burgerperspectief is ook wat de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) als uitgangspunt formuleert in haar visie op de toekomst van de Wmo in relatie tot de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (Awbz): "De Wmo van de toekomst zorgt voor een stelsel met minder schotten of in ieder geval een stelsel waar mensen minder last van die schotten hebben."³

Ad 2. Prestatieveld nr. 3 Informatievoorziening, advies en cliëntenondersteuning en prestatieveld nr. 5 Het bevorderen van participatie en zelfredzaamheid

Wanneer je als gemeente uitgaat van de behoefte van de burger, is een goed contact met die burger van essentieel belang. Dit geldt zowel voor de informatievoorziening als voor de participatie. Ten eerste doet de gemeente actief onderzoek naar de behoefte van haar inwoners. Ten tweede moet het voor de inwoners duidelijk zijn met welke vraag hij waar en wanneer terecht kan. Ten derde moet het voor de burger duidelijk zijn wanneer, op welke wijze en op welk niveau (in de participatieladder⁴) hij kan participeren. Dit laatste wordt met name bewerkstelligd met de invoering van wijkgericht werken. Dit maakt dat het lijkt of dit thema onderbelicht blijft, wat in feite niet het geval is. De ambities op prestatieveld 3 blijken in de vijf thema's wel onvoldoende belicht. In de periode 2008 - 2011 zal verder uitvoering gegeven moeten worden aan dit prestatieveld. Dit wordt in ieder geval meegenomen bij het te realiseren actieplan (zie onder Ad 4) en de verbreding van het Wmo-loket.

Ad 3. Overzicht van de financiën en budgetten van de (in te zetten) instrumenten

Met dit beleidsplan brengt Purmerend in beeld wat de huidige en in te zetten acties zijn voor maatschappelijk ondersteuning binnen de vijf thema's. De acties binnen categorie 1 en 2 (huidig beleid en recentelijk vastgestelde ambities) passen binnen de bestaande budgetten. Ten aanzien van categorie 3 is voor mogelijk nieuwe ambities deels nog niet duidelijk of budgetten wel of niet geraamd zijn en zoniet of en hoe deze worden meegenomen in de afweging voor de begroting. In het hoofdstuk Financieel Overzicht wordt inzicht gegeven waar dat wel dan niet duidelijk is. De ambities kunnen worden bijgesteld op grond van de financiële mogelijkheden die de rijksoverheid biedt en op grond van financiële afwegingen van de gemeenteraad. Uitgangspunt is dat er binnen beschikbaar budget wordt geopereerd.

Ad 4. De geformuleerde ambities zijn niet SMART afgestemd op de behoefte van de burger.

Als de behoefte van de burger het uitgangspunt is, zullen we de ambities hierop moeten afstemmen. Dit vraagt een continu monitoren van de vraag van de inwoner en daar waar nodig het bijstellen van de ambities hierop. Dit doen we door in gesprek te gaan / blijven met de inwoners en organisaties / instellingen en hen te laten participeren in het formuleren van SMART ambities. In dit plan zijn de mogelijke ambities nog niet (zichtbaar) d.m.v. participatie gekoppeld aan de vraag van de inwoners. Daarnaast zijn de ambities (nog) niet SMART geformuleerd. Om de ambities de juiste dynamiek en concreetheid te geven, wordt jaarlijks een actieplan gepresenteerd aan de gemeenteraad met daarin de prestaties voor het komende jaar (SMART) afgestemd op de vraag van de inwoners.

³ Citaat uit VNG-visiedocument "De toekomst van de Wmo".

⁴ De participatieladder voor Purmerend is opgenomen in de notitie "Wijkgericht werken in Purmerend" en geeft in vijf treden de mate van zeggenschap weer.

In juli 2009 wordt het eerste actieplan opgeleverd, tot stand gekomen in samenwerking met burgers, de Wmo Cliëntenraad en relevante organisaties/instellingen. Verder zijn de onderzoeksactiepunten voor de komende vier jaar:

- uitvoeren van een jaarlijks cliënttevredenheidsonderzoek Wmo-voorzieningen (is verplicht in de Wmo)
- onderzoeken onder jongeren en volwassenen naar leefsituatie, participatie, tevredenheid en wensen (onder ouderen reeds uitgevoerd)
- begin 2011 een Wmo-monitorrapportage ter voorbereiding op het Wmo-beleidsplan 2012-2015

De Wmo: Wat, voor Wie, Waarom

De Wmo heeft als doelstelling te bevorderen dat iedereen zo goed mogelijk kan mee blijven doen. Meedoen aan de samenleving en zelfstandigheid is niet voor iedereen even vanzelfsprekend. Ouderdom, fysieke, psychische of verstandelijke beperkingen of psychische problemen, kunnen hindernissen opwerpen om volop in de maatschappij mee te doen. Individuele voorzieningen en ondersteuning op maat zorgen ervoor dat deze participatie zo lang mogelijk zelfstandig kan plaatsvinden. Om meer eenheid te krijgen in deze maatschappelijke ondersteuning is in de Wmo een aantal bestaande wetten of onderdelen van wetten⁵ samengevoegd.

Het uitgangspunt bij de Wmo is steunen en ondersteunen: een burger kan op het ene moment steun nodig hebben, terwijl hij op het andere moment tot steun kan zijn. Het ééndimensionale beeld van de zorgconsument wordt daarmee vervangen door dat van gedeelde verantwoordelijkheden en civil society⁶.

Omdat de eigen verantwoordelijkheid van individuen en groepen voorop staat heeft dit consequenties voor de rol van professionals (welzijn en zorg). Zij zullen moeten breken met een aanbodgerichte aanpak. Wanneer je mensen in staat wilt stellen verantwoordelijkheid te nemen moet de professionele ondersteuning vraaggericht en dus faciliterend zijn. Zorg- en welzijnswerkers, maar ook burgers zijn echter gewend geraakt aan een aanbodgerichte werkwijze. Hier dient een cultuuromslag plaats te vinden.

Gemeenten zijn met de Wmo verantwoordelijk voor maatschappelijke ondersteuning. Het rijk heeft hiervoor negen maatschappelijke terreinen (prestatievelden) geformuleerd waarop de gemeenten prestaties moeten leveren. Deze prestatievelden zijn:

1. De sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten;
2. Preventieve ondersteuning bij opgroeien en opvoeden;
3. Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning;
4. Het ondersteunen van vrijwilligers en mantelzorg;
5. Het bevorderen van participatie en zelfredzaamheid;
6. Voorzieningen voor mensen met een beperking;
7. Maatschappelijke opvang en vrouwenopvang;
8. Openbare geestelijke gezondheidszorg;
9. Verslavingsbeleid.

De gemeente dient in het beleidsplan aan te geven wat de gemeentelijke doelstellingen zijn op de negen prestatievelden. Dit gebeurt in overleg met inwoners en cliënten- en belangenorganisaties. Na vier jaar legt de gemeente verantwoording af aan burgers, cliëntenorganisaties en maatschappelijke organisaties.

⁵ Het gaat om de volgende wetten: de Wet voorzieningen gehandicapten (Wvg), de Welzijnswet, delen uit de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) en het onderdeel Openbare geestelijke gezondheidszorg (Oggz) uit de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid..

⁶ Citaat uit: "De toekomst van de Wmo". VNG-visie op de toekomst van de WMO in relatie tot de AWBZ

Visie van Purmerend op de Wmo

De titel van dit Wmo-beleidsplan 'Uitdagen tot verbinden' is ontstaan vanuit de visie op de WMO die door het college van B&W op 26 september 2006 is vastgesteld.

Purmerend is een stad waarin alle inwoners goed gedijen, omdat ze deelnemen aan het maatschappelijke, sociale en culturele leven en waar ze veilig en plezierig wonen in buurten en wijken. Inwoners hebben aandacht voor elkaar, helpen elkaar en worden uitgedaagd en zonedig geholpen om mee te doen. Burgers, instellingen, bedrijven en gemeente pakken hierbij hun eigen verantwoordelijkheid op.

Deze visie is uitgewerkt in drie hoofddoelen

- Hoofddoel 1 Purmerend is een leefbare stad met een grote sociale samenhang in de wijken en buurten
- Hoofddoel 2 In Purmerend zijn de inwoners zelfredzaam en betrokken bij hun omgeving: ze nemen zoveel mogelijk hun eigen verantwoordelijkheid en ondersteunen elkaar onderling waar dat mogelijk is.
- Hoofddoel 3 In Purmerend worden burgers die (tijdelijk) niet meer op eigen kracht kunnen meedoen of zich afgewend hebben van de maatschappij, ondersteund bij het (weer) op een volwaardige manier kunnen deelnemen aan het maatschappelijk verkeer.

Om gehoor te geven aan één van de doelstellingen van de Wmo, logisch samenhangend beleid maken, heeft Purmerend ervoor gekozen uit te gaan van vijf thema's.

1. Samen leven in buurt en wijk
2. Opgroeien en opvoeden
3. Ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers
4. Meedoen gemakkelijker maken
5. Zorg voor kwetsbare inwoners in de samenleving

Tabel 2.1. geeft weer hoe deze vijf thema's zich verhouden tot de negen landelijke geformuleerde prestatievelden en de drie "Purmerendse" hoofddoelen. De integraliteit van de thema's maakt dat ze niet heel strikt zijn toe te schrijven aan één prestatieveld. De tabel geeft een indeling op hoofdlijnen weer, waardoor de ambities voor de komende periode toe te schrijven zijn aan de velden, wat de Wmo ons verplicht.

Hoofddoel	Thema	Prestatievelden
1. Sociale samenhang in buurt en wijk	1. Samenleven in buurt en wijk	1 en 5
2. Inwoners zelfredzaam en betrokken	2. Opgroeien en opvoeden 3. Ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers 4. Meedoen gemakkelijker maken	2 4 3 en 6
3. Kwetsbare inwoners ondersteunen	5. Zorg voor kwetsbaren in de samenleving	7, 8 en 9

Tabel 2.1. Samenhang Hoofddoelen, Thema's en Prestatievelden.

In de volgende hoofdstukken wordt dieper op elk thema ingegaan en wordt uiteengezet hoe de inzet van de gemeente Purmerend er de komende vier jaar uit zal zien. Hierbij wordt ook ingegaan op de rol die de gemeente hierin speelt; in welke mate en op welke wijze wordt aan de regierol uitvoering gegeven.

Thema 1 Samenleven in buurt en wijk

1.1. Samenleven in buurt en wijk

De achterliggende gedachte van dit thema is in brede zin dat leefbare, levendige wijken en buurten positief uitwerken op "het meedoen" van alle inwoners, op de opvoeding en het opgroeien van de jeugd, op de inzet van vrijwilligers en mantelzorgers en op het voorkomen van toekomstige beperkingen van de zelfredzaamheid. Het beleid is er op gericht het participeren van inwoners te bevorderen opdat zij een positieve bijdrage leveren aan leefbaarheid en sociale samenhang op wijk en buurtniveau in algemene zin. Het begrip *leefbaar* is niet toereikend als het gaat om de totale waardering door bewoners van een stad, wijk of straat. Het is daarom beter om te spreken over de *kwaliteit van de leefomgeving*.

De kwaliteit van de leefomgeving is een combinatie van objectieve meting van, en beleving van bewoners en gebruikers over, de fysieke, sociale, culturele en economische kenmerken van de woon- en leefomgeving⁷.

1.2. Wat willen we bereiken

De kwaliteit van de woonomgeving is een subjectieve beleving. Deze is sterk afhankelijk van de binding die mensen hebben met de vier genoemde peilers (fysiek, sociaal, cultureel en economisch). Deze binding wordt versterkt als mensen door participatie invloed hebben op hun leefomgeving. De gemeente Purmerend initieert en ondersteunt bijdragen waarmee de sociale samenhang wordt vergroot. Daarbij is het uitgangspunt dat betrokkenheid van mensen en het hebben van binding met de wijk of buurt betekent dat zij hier zelf mede zorg voor dragen en er mede verantwoordelijk voor zijn.

1.3. Wettelijke taken voor de gemeente

De gemeente heeft geen specifieke uitgeschreven wettelijke taken binnen dit thema. Wel zijn er binnen het Besluit Beheer Sociale Huursector prestatievelden van corporaties geformuleerd, waarvan er drie zijn die in relatie staan tot de Wmo:

1. het bijdragen aan de leefbaarheid in buurten en wijken
2. huisvesting voor ouderen en gehandicapten
3. het betrekken van huurders bij beheer en beleid.

De gemeente maakt hierover afspraken met de woningcorporaties op basis van de vastgestelde Woonvisie 2007-2010.

1.4. Wat doen we al

De bijdragen die Purmerend reeds levert om een sociale samenhang te vergroten zijn onder andere vertaald in een aantal opgestelde beleidsdoelen⁸.

1. Wijkontwikkelingsplan (WOP)
2. Woonvisie
3. Wijkpleinen en wijksteunpunten
4. Brede Scholen

Naast de beleidsdoelen kan hier ook het wijkgericht werken worden genoemd.

De notitie "Wijkgericht werken In Purmerend" gaat in op een manier van werken binnen de organisatie. Ook geeft de notitie een aantal instrumenten weer die waarborgen dat de gemeente met groter effect werkt aan het verbeteren van de leefbaarheid, het bevorderen van de maatschappelijke samenhang en het vergroten van de participatie van bewoners in wijken.

⁷ Bron: Kei Kenniscentrum Stedelijke Vernieuwing

⁸ Een toelichting op de bestaande instrumenten is opgenomen in bijlage 4.

Omdat de eigen verantwoordelijkheid voorop staat stelt wijkgericht werken ook andere eisen aan professionals van de verschillende instellingen. Het WOP is hierin een belangrijk instrument.

1.5. Wat gaat de gemeente doen in de komende periode

Om uitvoering te geven aan het doel voor dit thema; vergroten van de sociale samenhang, heeft de gemeente naast het voortzetten van het huidige beleid op een aantal onderwerpen de volgende acties voor de komende periode voor ogen.

1. De buurt schoon, heel en veilig

- Wijkgericht werken gemeentebreed invoeren
- Gemeentelijke afdelingen gaan duidelijk en consequent communiceren met bewoners. De participatieladder biedt daarvoor een structuur.
- Er komt duidelijkheid over de (regie)rol van de gemeente en de rol van andere partijen. Ook hierover wordt duidelijk gecommuniceerd.
- Het uitgangspunt bij de bevordering van leefbaarheid en sociale cohesie is de eigen identiteit van de wijk.
- De wijkbewoners worden meer betrokken als het gaat om de kwaliteitsbeoordeling van de inzet van de gemeente, wooncorporaties en welzijnsorganisaties.

2. Toegankelijkheid

- Er wordt een checklist toegankelijkheid opgenomen in het Handboek Inrichting Openbare Ruimte.
- Tot 2010 worden in de openbare ruimte en in openbare gebouwen vele aanpassingen gedaan om deze beter toegankelijk te maken voor visueel en fysiek gehandicapten.
- Er wordt bekeken welke aanpassingen in openbare gebouwen nodig en mogelijk zijn voor mensen met een beperking in het kader van de toegankelijkheid bij calamiteiten.

3. Voldoende geschikte woningen

- Purmerend streeft naar gelijke kansen op een woning en voldoende woningen van goede kwaliteit. Daarbij wil zij ook een thuis bieden voor kwetsbare mensen. Deze drie aspecten staan centraal op het gebied van wonen⁹ en worden gerealiseerd door bijvoorbeeld het opplussen van de bestaande woningvoorraad, opstellen van gedifferentieerde woningbouwprogramma's en het vormgeven van de woonruimteverdeling. Een sociale en veilige woonomgeving is hierbij van belang.
- In hoofdstuk 5 wordt specifieke aandacht besteed aan de zorg voor kwetsbare inwoners. Wonen is een integraal onderdeel van die zorg.

4. Sociale samenhang

- Er komt een monitor om de sociale samenhang te kunnen meten
- Er wordt meer betaalde en onbetaalde werkgelegenheid in Purmerend gecreëerd waardoor de betrokkenheid bij de stad toeneemt. Een mogelijkheid is bijvoorbeeld om bij aanbestedingen een maatschappelijk rendement te vragen, en dit in de beoordelingscriteria een rol te laten spelen.
- Er komt meer afstemming tussen de gemeente en welzijnsorganisaties. De op handen zijnde herijking van het welzijnsbeleid biedt hiertoe de gelegenheid. Hierdoor is er meer betrokkenheid bij de projecten van de organisaties, kan de gemeente duidelijker zijn over de regierol en vinden er geen dubbelingen plaats.

5. Culturele binding

- Er komt meer culturele identiteitsvorming in de wijken.
- De levendigheid in de wijken wordt bevorderd door op de eerste plaats goede toegankelijke ontmoetingsplaatsen te creëren in de openbare ruimten, zoals pleinen, (buurt)winkels, markten e.d. Op de tweede plaats door het aanbieden van stedelijke activiteiten en evenementen in de wijken (en niet uitsluitend in het 'stadje').

⁹ Bron: "Thuis in Purmerend. Woonvisie 2007-2010"

- Purmerend gaat zich onderscheiden en profileren in de regio. Inwoners van Purmerend zullen zich nog meer kunnen identificeren met hun stad, zich Purmerender voelen en trots kunnen zijn op hun stad.

6. Sociale controle

- Er moet een vorm van sociaal toezicht komen. Zichtbare aanwezigheid van mensen die toezicht houden is zeer gewenst. Dit geldt met name voor de aspecten "schoon, heel en veilig" in de wijken. Wanneer zij (zichtbaar) aanwezig zijn levert dat bij inwoners een groter gevoel van veiligheid op. De toezichthouders kunnen namelijk ongewenst gedrag beïnvloeden. Daarnaast is sociale controle op het immateriële vlak erg belangrijk om b.v. vereenzaming te voorkomen. Naast organisaties/instellingen wordt hier ook een beroep gedaan op de civil society, op de mensen in de buurt. Extra aandacht dus voor kwetsbare burgers.

Thema 2 Opgroeien en Opvoeden

2.1. Opgroeien en Opvoeden

Kinderen en jongeren groeien op in een leefomgeving en in een pedagogisch klimaat waarin hen alle ruimte en, waar nodig, ondersteuning en begeleiding geboden wordt. Ze kunnen zonder zorgen kind zijn. Ze worden uitgedaagd om hun talenten volledig te ontplooiën, waarbij ze zich zodanig ontwikkelen dat ze als individu met zelfvertrouwen in het leven staan en zich realiseren dat ze een onderdeel zijn van de samenleving en zich daarnaar gedragen. Ze nemen hun verantwoordelijkheid, doen mee en hebben daarvoor zelfwaardering, geven die aan anderen en krijgen die ook van hen.

2.2. Wat willen we bereiken

Bovenstaande beschrijving is een abstracte weergave van datgene dat Purmerend haar jeugd toewenst. Om de visie vorm te geven, zijn binnen het jeugdbeleid een aantal doelen benoemd die we graag willen bereiken:

1. Kinderen moeten zonder zorgen kunnen opgroeien. Dat betekent dat een veilige gezinssituatie en sociale omgeving een vereiste is.
2. Jongeren moeten uiteindelijk in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien. Het behalen van een startkwalificatie in het onderwijs is een goede garantie voor een duurzame instroom op de arbeidsmarkt.
3. Goede samenwerking tussen alle partijen die zich met jeugd en jongeren bezig houden en heldere verdeling / toewijzing van verantwoordelijkheden leiden tot snelle en adequate hulp.
4. Wanneer een kind in zijn ontwikkeling belemmerd wordt of hulp nodig heeft, wordt hieraan actief aandacht besteed in een zo vroeg mogelijk stadium.
5. Het zelfoplossend vermogen van individuen, gezinnen en families versterken. Door mensen te leren hun eigen problemen op te lossen en hen bij de realisatie daarvan te ondersteunen worden duurzame oplossingen bereikt.

2.3. Wettelijke taken voor de gemeente

In het kader van de Wet op de Jeugdzorg en nu de Wmo heeft de gemeente haar verantwoordelijkheden en taken op het gebied van Opvoeden en Opgroeien:

- Informatie en advies aan jeugdigen en ouders over opgroeien en opvoeden.
- (Vroegtijdige) signalering: het moet duidelijk zijn welke afspraken gelden voor het melden van signalen over gezinnen door huisartsen en instellingen als jeugdgezondheidszorg, onderwijs, peuterspeelzalen en jeugd- en jongerenwerk; daarnaast moeten ook burgers weten waar zij signalen kunnen melden.
- Toegang tot en toeleiding naar het hulpaanbod: de wijze waarop de toeleiding naar hulp plaatsvindt, moet geregeld zijn.

- Licht pedagogische hulp: voor gezinnen en jeugdigen met opvoed- en opgroei-problemen moet er op lokaal niveau licht pedagogische hulp beschikbaar zijn.
- Coördinatie van zorg op lokaal niveau: afstemming en bundeling van zorg in het geval dat meerdere hulpsoorten nodig zijn om een jeugdige of gezin te ondersteunen.

2.4. Wat doet de gemeente al

In de afgelopen jaren heeft Purmerend op het gebied van Opgroeien en Opvoeden niet stilgezeten.

Er is al veel bereikt waar de acties voor de komende jaren op voortborduren (niet limitatief)¹⁰.

- Integrale afstemmingsgroep met interne en externe participanten;
- Wijkinterventieteam en Buurtbemiddeling;
- Buurtnetwerken 12 min en Netwerk 12 plus;
- Buurt voor alle leeftijden;
- MDT Jongerenloket;
- De Talentenwerkplaats voor jongeren
- Aanstellen van Regisseur Jeugdbeleid binnen de Gemeente Purmerend;
- Brede Scholen

2.5. Wat gaat de gemeente doen in de komende periode

Binnen het thema Opvoeden en Opgroeien gaat Purmerend de komende periode inzetten op een aantal speerpunten.

➤ *Ontwikkeling van Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)*

Het CJG is een kennis- en expertisecentrum voor alle ouders en kinderen die informatie willen over opvoeden en opgroeien en waar, indien nodig, adequate doorverwijzing naar specialistische hulp plaatsvindt. Ook verontruste burgers kunnen bij het CJG terecht om signalen door te geven. De kern van het CJG wordt gevormd door het Consultatiebureau (JGZ), de kraamzorg, verloskundigen en opvoedingsdeskundigen. Daarnaast vervullen de huisarts en het Algemeen Maatschappelijk Werk (b.v. gezinscoach) een belangrijke rol. Waar mogelijk kan een CJG worden aangevuld (een tweede schil) met b.v. een speel-o-theek, kinderopvang en peuterspeelzaalwerk. De gemeente heeft de leidende rol in het geheel. Landelijk zullen wettelijke kaders worden geformuleerd op basis waarvan in Purmerend de komende jaren één of meer van deze centra worden gerealiseerd.

➤ *Aanpak Kindermishandeling*

Voor de aanpak van kindermishandeling is op landelijk niveau de RAAK-Methodiek ontwikkeld. Deze methodiek behelst het trainen van mensen die veel met kinderen werken in het herkennen van signalen van kindermishandeling, het vergroten van de bereidheid kindermishandeling te melden en uiteraard het adequaat en snel reageren op signalen. Deze methodiek wordt in de komende periode in Purmerend ingevoerd. Bij het signaleren van kindermishandeling is het van belang de kwetsbare kinderen die in een situatie van huiselijk geweld opgroeien te betrekken. Voor dit soort situaties wordt de RAAK-Methodiek gebruikt.

➤ *Aanpak Multiprobleemgezinnen*

Combinaties van problemen als inkomensproblemen, schulden, verslaving, psychische problemen, huiselijk geweld en dergelijke creëren voor kinderen een onvruchtbare opgroeiomgeving. In regionaal verband is er een plan van aanpak voor Multiprobleemgezinnen. De kern van deze aanpak: Eén gezin, één plan, één gezinscoach. Hiermee wordt de afstemming en samenwerking in de zorgketen sterk gestimuleerd. De komende periode komt het er vooral op aan deze aanpak daadwerkelijk in te voeren.

¹⁰ Een toelichting op de bereikte onderdelen is in bijlage 5 opgenomen.

➤ *Eigen Kracht Conferenties*

De Eigen Kracht Conferentie (EKC) is één van de instrumenten die ertoe moet leiden dat het gezin of de familie problemen zelf oplossen. Deze EKC-methodiek behelst het bij elkaar brengen van een groep mensen (onder professionele begeleiding van reguliere zorginstanties) uit gezin, familie, vrienden en buurt, die in een gezamenlijke conferentie een probleem binnen een gezin bespreken, een plan van aanpak opstellen en de uitvoering van dat plan bewaken. Het grote voordeel van deze werkwijze is dat in veel gevallen een plan ontstaat dat voor een groot deel door de deelnemers aan de conferentie zelf wordt uitgevoerd en daardoor de eigen kracht versterkt.

➤ *Elektronisch Kind Dossier*

In 2009 krijgt ieder kind dat in Nederland wordt geboren een elektronisch kinddossier jeugdgezondheidszorg (EKD JGZ). Dit dossier bevat informatie over het kind, de gezinssituatie en de omgeving volgens het motto: geen kind buiten beeld. Consultatiebureauartsen en verpleegkundigen van de jeugdgezondheidszorg houden het EKD JGZ bij.

➤ *Ontwikkeling (regionale) verwijzindex*

De Landelijke Verwijzindex Risicjongeren zorgt er voor dat instanties die problemen signaleren bij jongeren gegevens kunnen uitwisselen. Als er twee instanties zijn die via de Verwijzindex een probleem signaleren, dan ontvangen de melders een "niet pluissignaal" en nemen ze contact op met elkaar. Door samen te werken kan een jongere die in de problemen is geraakt snel worden geholpen. Purmerend sluit voor de realisatie van deze Verwijzindex aan bij de ontwikkelingen in de stadsregio.

Thema 3 Ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorgers

3.1. Vrijwilligers en Mantelzorgers

Om een goed beeld te hebben van dit thema wordt hier de definitie gegeven van het vrijwilligerswerk en de mantelzorg.

Vrijwilligerswerk is werk dat onbetaald, onverplicht, in georganiseerd verband voor een organisatie met een ideële / maatschappelijke doelstelling wordt verricht.

Mantelzorg is de zorg voor chronisch zieken, gehandicapten en hulpbehoevenden door naasten: familieleden, vrienden, kennissen en burens. Kenmerkend is de reeds bestaande persoonlijke band tussen de mantelzorger en zijn of haar naaste. Daarnaast gaat het om langdurige zorg die onbetaald is. Het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) definieert mantelzorg als zorg die meer dan acht uur per week in beslag neemt en langer dan drie maanden duurt. De ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorgers vergt een voor beide groepen specifiek beleid.

3.2. Wat willen we bereiken

Om weer te geven wat we willen bereiken binnen dit thema zijn er vier hoofddoelen geformuleerd.

1. Mensen die zich vrijwillig inzetten in de zorg, in maatschappelijke organisaties, in verenigingen en / of ten behoeve van een betrokken samenleving, worden daarbij ondersteund en gewaardeerd.
2. Vergroten van het aantal vrijwilligers in Purmerend.
3. Het uitbreiden van de vrijwilligersactiviteiten die bijdragen aan leefbaarheid, sociale samenhang en langer zelfstandig kunnen functioneren
4. Mantelzorgers worden ondersteund en gewaardeerd, zodat zij hun mantelzorgtaken vol kunnen blijven houden én maatschappelijk goed kunnen blijven functioneren.

3.3. Wettelijke taken voor de gemeente

In oktober 2007 is de beleidsbrief mantelzorg en vrijwilligerswerk 2008-2011 door staatssecretaris Bussenmaker (Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS)) gepubliceerd. In de beleidsbrief kondigt ze aan voor de zomer van 2008 basisfuncties te benoemen waar de gemeente op het gebied van ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorgers wettelijk minimaal in moet voorzien.

In de beleidsbrief wordt wat betreft de ondersteuning van vrijwilligers ingezet op de volgende twee basisfuncties¹¹:

- A. Versterken van de lokale ondersteuning
- B. Bondgenootschappen smeden

Wat betreft de ondersteuning van mantelzorgers worden de basisfuncties verder geconcretiseerd zoals die benoemd zijn in het 'vliegwiel mantelzorgondersteuning'¹²:

- A. informatie en advies;
- B. het bieden van diverse vormen van ondersteuning (emotioneel, educatief, etc)
- C. een lokaal aanbod van respijtzorg, als aanvulling op de AWBZ-georganiseerde respijtzorg.

Van belang is dat de ondersteuning de hele brede doelgroep van mantelzorgers bereikt (óók allochtone mantelzorgers, jonge mantelzorgers etc.). Veel mantelzorgers zijn zich niet bewust van hun mantelzorgstatus, maar hebben wel ondersteuning nodig. Om mantelzorgers te traceren is outreachend werken van het steunpunt nodig maar ook een actieve signalering van personen en organisaties/instellingen die over informatie m.b.t. de thuissituatie van mensen kunnen beschikken (denk hierbij naast de bekende instellingen als b.v. zorgaanbieders ook aan huisartsen en kerken). De basisfuncties zijn erop gericht hen te emanciperen en individuele ondersteuning op maat te bieden. De gemeente Purmerend vertaalt de basisfuncties van VWS het komende subsidiejaar naar lokale (en waar mogelijk regionale) doelstellingen.

3.4. Wat doen we al

Al in 2007 is met het verschijnen van de notitie Vrijwilligersbeleid Purmerend 2007-2010 sterk ingezet op vrijwilligerswerk. Deze notitie geeft de maatregelen weer voor de komende jaren:

- Versterking positie en professionaliseren vrijwilligerscentrale
- Structureel budget voor het Lokaal Compliment
- Structureel budget voor afsluiten en financieren van een ongevallen- en WA verzekering voor alle vrijwilligers
- Structureel budget voor ondersteuning nieuwe initiatieven
- Als gemeentelijke organisatie het goede voorbeeld willen geven door medewerkers te stimuleren mee te doen aan vrijwilligersactiviteiten, enkele keren per jaar.

Met betrekking tot de mantelzorgondersteuning subsidieert Purmerend (hier en daar in samenwerking met de regiogemeenten) vier instellingen / projecten¹³

1. Steunpunt Mantelzorg Eveen
2. Stichting Maatschappelijke Dienstverlening
3. Project Vrijwilligers voor mensen met een handicap van Odion
4. GGZ Dijk & Duin voor de ondersteuning van mantelzorgers van GGZ-cliënten.

Uit het evaluatierapport Steunpunt Mantelzorg 2007 van de gemeente Purmerend blijkt dat het huidige steunpunt mantelzorg de doelgroep onvoldoende bereikt. Verder is het door haar positie bij thuiszorgorganisatie Eveen niet onafhankelijk en is de organisatie onvoldoende toegerust om aan de vraag om versterkte mantelzorgondersteuning

¹¹ Een uitwerking van de basisfuncties naar detail is opgenomen in bijlage 6a

¹² Instrument van het Expertisecentrum Informele Zorg (EIZ)

¹³ Een toelichting op deze instellingen en projecten is opgenomen in bijlage 6b.

(basisfuncties!) te voldoen. Daarom onderzoekt de gemeente dit jaar hoe de mantelzorgondersteuning beter georganiseerd kan worden. November 2008 wordt een advies hierover voorgelegd aan de Raad.

3.5. Wat gaan we de komende periode doen

Om de gestelde doelen concrete uitwerking te geven, heeft de gemeente de komende periode concrete acties voor ogen.

De geconcretiseerde basisfuncties van het Ministerie van VWS (zomer 2008) en effectieve coördinatie van het bestaande lokale hulpaanbod zijn richtinggevend voor de concrete acties die Purmerend gaat ondernemen op het gebied van mantelzorgers:

- In november 2008 komt er een advies over een basispakket mantelzorgondersteuning.
- Met het huidige steunpunt worden voor 2009 afspraken gemaakt over de realisatie van (onderdelen van) dit basispakket.
- Verdere acties om mantelzorgers te emanciperen en mantelzorgondersteuning te versterken zullen in 2009 uitgewerkt worden.
- Bereiken specifieke doelgroepen zoals jonge mantelzorgers, allochtone mantelzorgers, mantelzorgers die voor mensen met psychiatrische en psychogeriatrische problematiek zorgen.
- Realiseren en / of maximale benutting van respijtzorgvoorzieningen in 2009 en verder.
- Na de zomer van 2009 moet er een onafhankelijk steunpunt zijn die mantelzorgers dit basispakket aanbiedt en hen voorziet van ondersteuning op maat.

In feite wordt met de Notitie Vrijwilligerswerk in Purmerend reeds aan de genoemde basisfuncties vorm en inhoud gegeven. Het komt er op aan de komende jaren de basisfuncties verder te ontwikkelen en uit te bouwen door middel van de volgende acties:

- Vrijwilligers in Purmerend beter in beeld krijgen en trends signaleren.
- Vermindering regeldruk vrijwilligersorganisaties (mogelijkheden nagaan inschakeling externe deskundigheid).
- Organisaties aanspreken op vrijwilligersbeleid (middels meetbare prestatieafspraken in de subsidiebeschikking)
- Grote campagne voor het werven van meer vrijwilligers na de zomer van 2009 met specifieke aandacht voor mensen voor de vrijwillige thuiszorg
- Stimuleren van de ontwikkeling van projecten/organisaties die gericht zijn op vrijwillige bijdragen aan de leefbare samenleving
- Vrijwilligersorganisaties ondersteunen met coaching en scholing (behoeftepeiling en plan van aanpak in 2009)

Thema 4 Meedoen gemakkelijker maken

4.1. Meedoen gemakkelijker maken

Het primaire doel van de Wmo laat zich eigenlijk in één woord samenvatten: MEEDOEN. Het gaat om het participeren / het normaal deelnemen aan het maatschappelijke leven op het terrein van wonen, welzijn, zorg, arbeid, onderwijs en vrijetijdsbesteding.

De gemeente heeft in het kader van de Wmo de opdracht om te zorgen voor een goed samenhangend stelsel van ondersteuning voor de burgers die niet goed in staat zijn om zelf of samen met anderen oplossingen te realiseren. Kwetsbare burgers moeten gebruik kunnen maken van algemene voorzieningen (zorg, onderwijs, huisvesting, sociale zekerheid, arbeid, vrije tijdsvoorzieningen), waarbij er een vangnet van voorzieningen bestaat voor wonen, welzijn, zorg en vervoer.

De vangnetfunctie draagt bij aan een leefbare samenleving omdat daarin degenen die beperkt zijn in hun participatie (mogelijkheden) actief worden ondersteund.

Daarnaast kan de gemeente aan individuele burgers voorzieningen toekennen die hun functioneren in de samenleving vergemakkelijken.

Er is een duidelijke relatie met Thema 1, de opbouw van de civil society, waarbij meedoen overigens van twee kanten moet komen.

4.2. Wat willen we bereiken

Binnen dit thema zijn twee doelen geformuleerd:

1. Mensen die een beroep doen op maatschappelijke ondersteuning krijgen de informatie en de adviezen die ze nodig hebben om te participeren en worden bij het maken van keuzes zonodig begeleid en ondersteund.
2. Mensen met beperkingen krijgen de beschikking over of toegang tot middelen die hen in staat stellen zelfstandig te (blijven) functioneren en normaal deel te nemen aan het maatschappelijke verkeer.
3. Mensen, organisaties, bedrijven e.d. worden gestimuleerd hun steentje bij te dragen in het kader van de civil society opdat mensen met beperkingen kunnen participeren. (zie ook thema 1).

4.3. Wettelijke taken voor de gemeente

Participatie van burgers is in de wettelijke taken van de gemeente een centraal begrip. Dit geldt zowel voor de WMO zelf (art 4 v.v.) waarin de gemeente expliciet taken krijgt om participatie mogelijk te maken, als in andere wetgeving, o.a. de Wet Werk en Bijstand (Wwb) art 7, waarin het gaat om het aanbieden van voorzieningen gericht op arbeidsinschakeling of sociale activering. Alles moet dus in het werk worden gesteld om mensen te laten meedoen. Het wettelijk kader van de WMO reguleert vooral de compensatie van en informatie aan burgers.

4.4. Wat doen we al

De huidige (reeds gerealiseerde) taken zijn onder te verdelen in drie categorieën¹⁴.

1. Verstrekken van informatie en advies opdat burgers kunnen participeren
 - Binnen deze categorie heeft de gemeente het Wmo-loket, als integraal onderdeel van het Cliëntcontactcentrum, reeds gerealiseerd
 - Vergroten van het bereik van participatiebevorderende maatregelen door inzet van nieuwe communicatiemethoden (huisbezoek, bestandsvergelijking)
2. Mogelijkheden bieden die kwetsbare burgers in staat stellen te participeren
 - M.b.t. het aanbod voorliggende voorzieningen heeft de gemeente met een aantal instellingen of organisaties een subsidierelatie.
 - M.b.t. bestrijding laaggeletterdheid is een onderzoek uitgevoerd waarin voor Purmerend de startsituatie wordt geschetst en de aanbevelingen worden gedaan voor de inzet van deze eerste Wmo-periode
 - M.b.t. weer meedoen door re-integratie biedt de gemeente mogelijkheden om competenties en vaardigheden te ontwikkelen (in de vorm van doorgaande leerlijn en re-integratie- en activeringstrajecten) die de kans op een betaalde baan en dus maatschappelijke participatie mogelijk maken.
 - M.b.t. weer meedoen door inkomensondersteuning biedt de gemeente, waar nodig, financiële ondersteuning aan om maatschappelijke participatie mogelijk te maken. De gemeente zorgt hierbij voor een helder en samenhangend ondersteuningsaanbod en het vergroten van het bereik van het aanbod
 - M.b.t. weer meedoen door schuldhulpverlening stelt de gemeente hulp beschikbaar voor inwoners van Purmerend met problematische schulden en bevordert zij preventie door voorlichting en informatie
 - Het multidisciplinair team Schuldhulpverlening, dat bij het voorgaande punt een belangrijke rol vervult, draait onder de naam Activa

¹⁴ Een toelichting op deze drie categorieën is opgenomen in bijlage 7.

3. Compenseren door het verstrekken van collectieve of individuele voorzieningen aan mensen met een beperking.
 - Het beleid voor deze voorzieningen is reeds vormgegeven in de notitie Individuele voorzieningen 2006 Purmerend, de Verordening maatschappelijke ondersteuning 2007 Purmerend, het Besluit voorzieningen maatschappelijke ondersteuning 2007 Purmerend en de Beleidsregels voorzieningen maatschappelijke ondersteuning 2007 Purmerend.

4.5. Wat gaan we in de komende periode doen

De gemeente gaat binnen het thema Meedoen gemakkelijker maken en naast het verder ontwikkelen en intensiveren van huidig beleid inzetten op de volgende acties, die ook onder te brengen zijn bij de drie categorieën.

1. Verstrekken van informatie en advies om te kunnen participeren
 - Integreren diverse producten in de frontoffice van het Wmo loket
 - Deskundigheidsbevordering loketmedewerkers
 - Invoeren digitaal cliëntregistratiesysteem
 - Verder ontwikkelen digitale sociale kaart
 - Verduidelijking van de rol van het Wmo-loket
2. Mogelijkheden bieden die kwetsbare burgers in staat stellen te participeren
 - Het "Aanvalsplan laaggeletterdheid" wordt uitgewerkt.
 - M.b.t. re-integratie zijn de volgende doelen gesteld*
 - Vergroten deelname aan reïntegratie- en activeringstrajecten
 - Uitwerken ondersteunende instrumenten (kinderopvang/ schuldhulpverlening).
 - Meer duidelijkheid over participatiebanen
 - Meer projecten en trajecten gericht op sociale activering en maatschappelijke participatie
 - M.b.t. inkomensondersteuning zijn de volgende doelen gesteld:*
 - koppelen van informatie uit de persoonsregistratie zorgt voor het beter in beeld brengen van de doelgroep. Daardoor kan het bereik bepaald worden en ook vergroot worden.
 - Vergroten van het bereik van inkomensondersteuning gericht op participatie
 - M.b.t. schuldhulpverlening zijn de volgende doelen gesteld*
 - Binnen het aanbod specifieke aandacht voor de doelgroep jongeren
 - Meer preventie door aanbod cursussen te verhogen en actiever te signaleren en te werven.
 - Uitbreiden van de afspraken met nutsbedrijven om betalingsachterstanden te beperken, mensen te wijzen op ondersteuningsmogelijkheden van gemeenten en afsluitingen te voorkomen.
3. Compenseren door het verstrekken van collectieve en individuele voorzieningen aan mensen met een beperking.
 - Aanbesteden nieuw vervoerscontract met extra aandacht voor kwaliteit.
4. Plan van aanpak ontwikkelen met betrekking tot de activerende en ondersteunende begeleiding (een nieuwe taak die per 2009 naar de gemeente komt).

Thema 5 Zorg voor kwetsbare inwoners

5.1. Zorg voor kwetsbare inwoners

Kwetsbare inwoners hebben vaak problemen op meerdere leefgebieden. Een specifiek kenmerk van de groep kwetsbare inwoners¹⁵ is dat zij vaak (soms tijdelijk) niet in staat zijn om de regie te voeren over hun eigen leven. Zij hebben zorg of ondersteuning nodig maar kunnen of willen dit niet altijd kenbaar maken. Soms keren zij zich zelfs af van de hulpverlening.

Ook slagen zij er niet altijd in een zorgtraject af te maken of gedragsverandering vol te houden. Binnen de ideaal functionerende betrokken samenleving in Purmerend voelen mensen zich verantwoordelijk voor zichzelf en hun omgeving. Deze verantwoordelijkheid blijkt uit de zorg voor elkaar in de vorm van vrijwilligerswerk of mantelzorg, maar ook gewoon in de dagelijkse omgang. Wanneer de benodigde zorg of ondersteuning te zwaar wordt, is er vanuit professionele organisaties een vangnet aanwezig.

De gemeente Purmerend zal dit in eerste instantie bieden met reguliere welzijnsactiviteiten. Voor mensen die niet in staat zijn zelf hulp te zoeken of zich afkeren van hulp, maar die wel buiten de maatschappij (dreigen te) vallen, wordt bemoeizorg georganiseerd, met als doel het meedoen aan de samenleving (opnieuw) mogelijk te maken.

5.2. Wat willen we bereiken

Met dit thema streeft de gemeente Purmerend het derde hoofddoel van de WMO-visie na: 'In Purmerend worden burgers die (tijdelijk) niet meer op eigen kracht kunnen meedoen of zich afgewend hebben van de maatschappij, ondersteund bij het (weer) op een volwaardige manier kunnen deelnemen aan het maatschappelijk verkeer'.

Om deze visie om te zetten in de praktijk heeft de gemeente Purmerend het volgende werkdoel voor de komende jaren:

Crisissituaties en risicofactoren bij (psychisch) kwetsbare burgers worden in een zo vroeg mogelijk stadium gesignaleerd, en in vervolg hierop wordt gevraagde en ongevraagde hulpverlening en ondersteuning gecoördineerd, ten einde te bereiken dat zij zo goed mogelijk maatschappelijk kunnen functioneren.

Deze doelstellingen zijn te vertalen in de volgende meetbare effectindicatoren:

- In 2013 zijn alle daklozen in traject en is voor minimaal 60% huisvesting geregeld.
- In 2013 is dakloosheid als gevolg van huisuitzetting teruggedrongen tot minder dan 30% van het niveau in 2005.
- Dakloosheid als gevolg van detentie of afwenteling door andere instellingen komt in 2013 vrijwel niet meer voor.
- In 2013 is overlastgevend gedrag teruggedrongen tot maximaal 75% van het huidige niveau.

5.3. Wettelijke taken voor de gemeente

Binnen het Thema Zorg voor kwetsbare inwoners hebben gemeenten een heel scala aan wettelijke taken¹⁶. Naast de taken die alle gemeenten hebben op basis van de Wmo, heeft Purmerend als centrumgemeente voor maatschappelijke opvang en verslavingszorg onderstaande extra taken:

- Tijdelijke opvang bieden voor mensen, die te weinig zelfredzaam zijn om op eigen kracht een oplossing te vinden voor hun dakloosheid.
- Aanbieden van preventieve activiteiten en maatschappelijk werk voor (chronisch) verslaafden.

¹⁵ De volledige lijst van groepen kwetsbare inwoners is opgenomen in bijlage 8a

¹⁶ De volledige lijst met wettelijke taken voor alle gemeenten is opgenomen in bijlage 8b.

- Ketensamenwerking met aanbieders van de 'intensievere AWBZ -zorg' en de verzekerde zorg.
- Oggz-cliënten nog actiever signaleren en toeleiden richting ondersteuning en zorg. Per 1 juli 2008 krijgen gemeenten op het gebied van huiselijk geweld een nieuwe taak in verband met de verwachte invoering van de Wet tijdelijk huisverbod. De burgemeester kan bij (dreiging) van huiselijk geweld aan een (potentiële) pleger van huiselijk geweld een huisverbod en contactverbod opleggen. De uitdaging is dat de gemeente binnen 10 dagen gecoördineerde hulpverlening regelt. Per 1 januari 2009 komt een deel van de ondersteunende begeleiding vanuit de Awbz naar de gemeente toe (zie ook onder Thema 4, 4)

5.4. Wat doen we al

Gelet op de reikwijdte van dit thema is de omvang van datgene dat Purmerend al doet groot. Hieronder volgen enkele onderdelen uit het huidige beleid.¹⁷

- M.b.t. Maatschappelijk Opvang is Purmerend centrumgemeente voor de regio Waterland. Hiertoe zijn het Algemeen Opvangcentrum Purmerend en Sociaal Logement Waterland actief.
- Op het gebied van de bevordering van de Openbare geestelijke gezondheidszorg (Oggz) zijn het meldpunt Overlast & Bemoezorg en het team Bemoezorg actief.
- Tweede kans beleid voor (dreigende) huisuitzetting (in samenwerking met woningcorporaties).

5.5. Wat gaan we in de komende periode doen¹⁸

Op 3 maart 2008 zijn het beleidsplan "Stedelijk Kompas" en het uitvoeringsprogramma "Instrumenten Stedelijk Kompas" vastgesteld. Dit beleidsplan gaat over activiteiten en aandacht voor kwetsbare inwoners. Een deel van het beleid is nieuw en een deel van de plannen wordt nu al uitgevoerd. In het plan worden dertien instrumenten¹⁹ uiteengezet op vijf deelgebieden:

➤ *zorg en ondersteuning (instrumenten: 1, 2, 4, 6)*

Dit betreft onder meer het actiever signaleren en sneller toeleiden naar zorg op maat

➤ *inkomen en schulden (instrumenten 1, 10)*

Dit betreft onder meer het motiveren van cliënten om de wettelijke verplichte ziektekostenverzekering af te sluiten en het regelen van schuldhelpverlening, die alle schulden op een effectieve manier helpt oplossen;

➤ *passende woonruimte (instrument 8, 9, 13)*

Dit betreft onder meer tweede kans beleid ter voorkoming van dakloosheid, het regelen van voldoende woonvoorzieningen voor mensen die ondersteuning nodig hebben, alsmede een specifieke woonvoorziening voor (chronisch verslaafden);

➤ *begeleiding naar (vrijwilligers)werk of zinvolle dagactiviteiten (instrumenten 11, 12).*

Dit betreft dagloontrajecten en nazorg voor ex-gedetineerden op al hun leefgebieden;

➤ *Bejegening van cliënten (instrumenten 3, 5, 12)*

Dit betreft onder meer gegevensuitwisseling t.b.v. bemoezorg. Dit voorkomt ernstige crisissituaties en bewaakt persoonlijke integriteit van mensen.

Naast de inzet voor het Stedelijk Kompas zijn er op het gebied van maatschappelijke opvang, verslavingszorg en de aanpak van huiselijk geweld acties voor de komende periode:

➤ Het Handhavingsbeleid alcoholgebruik wordt geformuleerd om jeugdigen tot ten minste de leeftijd van 16 jaar van alcoholgebruik af te houden

➤ M.b.t. de aanpak van huiselijk geweld wordt een beleidsnota opgesteld waarin de visie en het meerjarenplan voor de intensivering op dit onderwerp worden voorgesteld.

¹⁷ Een volledig overzicht van het huidige beleid is opgenomen in bijlage 8c

¹⁸ Zie ook het Beleidsplan Stedelijk Kompas

¹⁹ Een overzicht van de 13 instrumenten uit het Stedelijk Kompas is opgenomen in bijlage 8d.

- De nieuwe Wet tijdelijk huisverbod (verwacht in de loop van 2008) vraagt om beleid voor tijdsige en gecoördineerde hulpverlening.

In 2008 wordt een tweede Sociaal Logement opgeleverd, waarbij de gemeente financieel bijdraagt. Een Sociaal Logement is bedoeld voor mensen die buiten de bestaande voorzieningen vallen. Hier wonen inwoners met chronische ggz-problemen, die zo min mogelijk leefregels opgelegd willen krijgen. Zij hebben geen indicatie voor verblijf en/of zorg maar kunnen ook niet geheel zonder begeleiding vorm aan hun leven geven.

Financieel Overzicht

De ambities in categorie 1 'huidig beleid' zijn in het verleden vastgesteld door het bestuur en hebben hun financiële dekking reeds gevonden. Voor de komende periode is het belangrijk dat we de systemen zodanig inrichten dat deze informatie eenvoudig voorhanden is.

De ambities binnen categorie 2 'recentelijk vastgestelde ambities', zijn de acties in het Stedelijk Kompas. De voorstellen in het kader van het Stedelijk Kompas zijn door de raad vastgesteld op 3 maart 2008 voor de periode tot en met 2010. Dekking is gevonden binnen de integratie-uitkering Wmo én vanuit de Rijksuitkering maatschappelijke opvang, verslavingsbeleid en Oggz. De opdracht is om met het Stedelijk Kompas binnen de vastgestelde kostenraming te blijven. Daarnaast is vorig jaar € 140.000 extra in de begroting opgenomen voor de intensivering van het vrijwilligerswerk. Daarmee kunnen de in thema 3 verwoorde ambities t.a.v. de ondersteuning van het vrijwilligerswerk worden bekostigd.

Voor categorie 3: de ambities in categorie 3 'nieuwe ambities' zijn nog niet nader uitgewerkt. Ze zijn afhankelijk van de vraag en de behoeften van inwoners van Purmerend en van de eisen die de rijksoverheid stelt of gaat stellen. Bovendien heeft dit plan een tijdhorizon van vier jaar. Beleid is veelal nog niet gemaakt en/of vastgesteld. De ambities geven niet meer dan een richting aan waarin het beleid zou kunnen worden ontwikkeld aan de hand van de Wmo-visie, en zijn in een aantal gevallen nog niet concreet. De ambities kunnen worden bijgesteld op grond van de financiële mogelijkheden die de rijksoverheid biedt en op grond van financiële afwegingen van de gemeenteraad. Uitgangspunt is dat er binnen beschikbaar budget wordt geopereerd. Per thema zijn de financiële mogelijkheden voor de nieuwe ambities als volgt:

Thema 1 Samenleven in buurt en wijk

De kosten van de ambities op het gebied van wonen zijn groot en worden gedekt vanuit het programma Wonen. De monitor om de sociale samenhang te meten is opgenomen in de Wmo-monitor waarvan de kosten zijn groot. De kosten van verbetering van de toegankelijkheid zijn groot. Van de overige ambities is niet op voorhand duidelijk of ze extra kosten met zich meebrengen. De kosten van de ambities op het gebied van sociale samenhang en sociale controle zullen aan de orde komen in de Welzijnsvisie en het Beleidsplan Welzijn. Uitgangspunt hierbij is dat nieuwe activiteiten worden gefinancierd door het verdwijnen van oude activiteiten, bijvoorbeeld omdat het dubbelingen betreft of omdat de betreffende activiteiten niet bijdragen aan de doelstelling.

De kosten van de ambities op het gebied van schoon, heel en veilig zijn niet op voorhand duidelijk. Voor het grootste deel gaat het om mogelijkheden binnen de kaders van het beheer van de openbare ruimte. Wat de veiligheid betreft kunnen ambities op het gebied van het voorkomen en bestrijden van overlast van hangjongeren in principe binnen de financiële kaders van thema 2 worden gefinancierd.

Thema 2 Opgroeien en opvoeden

Voor de ambities binnen dit thema verstrekt het rijk extra middelen met vooruitzicht op structurele financiering daarna voor de jeugdgezondheidszorg van 0 tot 4 jaar, de ontwikkeling en exploitatie van de Centra voor Jeugd en Gezin (CJG's), nieuwe taken in het kader van de Wet op de Jeugdzorg en verbetering van het (preventieve) jeugdbeleid. Zie hiervoor de tabel voor 2008-2011. Met de opmerking dat de huidige exploitatielasten van de jeugdgezondheidszorg van 5 tot 19 jaar gedekt zijn vanuit de huidige begroting. Een overzicht:

Tabel overzicht 2008-2011

	2008	2009	2010	2011
JGZ	832.156	938.172	938.172	938.172
WMO	238.089	432.507	564.169	714.268
Totaal	1.070.245	1.370.679	1.502.341	1.652.440

De opdracht is om bij het maken van de plannen binnen dit budgettaire kader te blijven.

Thema 3 Ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorgers

In de begroting is voor de intensivering van de mantelzorgondersteuning structureel € 170.000 extra begroot boven op de bestaande uitgaven van ca. € 190.000. De kosten van de ambities zijn nog niet geraamd omdat het mantelzorgbeleid nog moet worden vastgesteld, maar de bestaande middelen plus de extra middelen zijn naar verwachting ruim genoeg om de ambities te kunnen waarmaken. De opdracht is om daarbij binnen de budgettaire kaders te blijven.

Thema 4 Meedoen gemakkelijker maken

De kosten van het aanvalsplan laaggeletterdheid en de kosten van de ambities t.a.v de schuldhulpverlening zijn reeds in de begroting opgenomen. De eventuele extra kosten van participatiebanen worden bekostigd uit het programma Werk en Inkomen. De kosten van een nieuw vervoerscontract en de versterking van de rol van het Wmo-loket zijn in de begroting van het programma Zorg opgenomen.

Thema 5 Zorg voor kwetsbare inwoners

De kosten die voortkomen uit de verwachte nieuwe Wet tijdelijk huisverbod zijn nog niet bekend. Zoals te doen gebruikelijk zullen extra kosten voortvloeiend uit deze nieuwe taak door het rijk worden gecompenseerd.

Voor wat betreft de intensivering van de aanpak huiselijk geweld is ook hier de opdracht binnen het beschikbare budget te blijven.

Van de overige ambities die niet in het Stedelijk Kompas zijn opgenomen zijn de financiële gevolgen nog niet bekend.

Bijlage 1 Tabel Voortzetting en intensivering huidig beleid 2008 - 2011

<i>Prestatieveld 1 De sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten</i>	<i>Thema 1</i>
Aandacht voor bijzondere doelgroepen in woningbouwprogramma's	
Gemeentelijke opplusregeling	
Prestatieafspraken met woningcorporaties	
Voortzetten toegankelijkheid	
Niet of anders of beter maar wel op een relatief korte termijn overeenstemming over bereiken:	
<ul style="list-style-type: none"> - Masterplan Wonen met Zorg - Herstructurering van één van de grotere woonzorgcomplexen, het Jaap van Praaghuis. 	
<i>Prestatieveld 2 Preventieve ondersteuning bij opgroeien en opvoeden</i>	<i>Thema 2</i>
Hier zijn geen specifieke zaken genoemd dan de inzet van de huidige instrumenten	
<i>Prestatieveld 3 Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning</i>	<i>Thema 4</i>
Verder inzetten van expertise van interne beleidsmedewerkers en externe instellingen ten behoeve van deskundigheidsbevordering loketmedewerkers	
Verder ontwikkelen en uitbreiden van digitale sociale kaart	
Aanhaken bij programma Innovatieve Dienstverlening	
Aanhaken bij deelproject 'digitaal loket' van Innovatieve Dienstverlening	
<i>Prestatieveld 4 Het ondersteunen van vrijwilligers en mantelzorg</i>	<i>Thema 3</i>
Voortzetting project Sociale Activering	
Versterking positie Vrijwilligerscentrale	
Structureel budget voor het Lokaal Compliment	
Structureel budget voor afsluiten en financieren van een ongevallen- en WA verzekering voor alle vrijwilligers.	
Structureel budget voor ondersteuning nieuwe initiatieven	
Als gemeentelijke organisatie het goede voorbeeld willen geven door medewerkers te stimuleren mee te doen aan vrijwilligersactiviteiten, enkele keren per jaar.	
Project 't is netwerken	
<i>Prestatieveld 5 Het bevorderen van participatie en zelfredzaamheid</i>	<i>Thema 1</i>
Hier zijn geen specifieke zaken genoemd dan de inzet van de huidige instrumenten	
<i>Prestatieveld 6 Voorzieningen voor mensen met een beperking</i>	<i>Thema 4</i>
Beleidsplan Welzijn	
Verder uitvoering geven aan Wet Inburgering	
Meer richten op voorkomen van achterstanden	
Verder investeren in langdurige en intensieve trajecten om waar mogelijk mensen (toch) weer naar een betaalde baan te leiden	
Verder ontwikkelen van sociale activeringstrajecten voor mensen bij wie een reguliere baan niet te verwachten valt	
up-daten integrale folder "m€€r om mee te doen" voor inwoners van Purmerend met een laag inkomen	
M.b.t. individuele voorzieningen: Actualisering verordening en beleidsregels voorzieningen Wmo.	

<i>Prestatieveld 7 Maatschappelijke opvang en vrouwenopvang</i>	<i>Thema 5</i>
Meerdere acties vanuit beleidsplan Projectgroep Stedelijk Kompas	
Acties vanuit regionale beleidsnota Huiselijk Geweld	
Uitbreiding Tweede Sociaal Logement	
Signalering en hulpaanbod huiselijk geweld	
Algemeen Opvangcentrum Purmerend	
Tweede kans beleid *	
Sociaal Logement *	

* Dit actiepoint betreft integraal beleid en geldt dus ook voor prestatieveld 8 en 9

<i>Prestatieveld 8 Openbare geestelijke gezondheidszorg</i>	<i>Thema 5</i>
Meerdere acties vanuit beleidsplan Projectgroep Stedelijk Kompas	
Uitbreiding met een extra RIBW (voorziening voor langdurig beschermd wonen)	
Meldpunt overlast en bemoeizorg en team bemoeizorg	
Dag- en activiteitsaanbod geestelijke gezondheidszorg	
Dagactiviteiten in de Wijksteunpunten (in ontwikkeling)	
Het maatschappelijk steunsysteem	

<i>Prestatieveld 9 Verslavingsbeleid</i>	<i>Thema 5</i>
Meerdere acties vanuit beleidsplan Projectgroep Stedelijk Kompas	
Handhavingsbeleid rondom alcoholgebruik onder jongeren wordt verder geïntensiveerd	
Preventiebeleid verslavingszorg	
Behandelings- en activiteitsaanbod verslavingszorg	

Bijlage 2 Tabel Evaluaties en Onderzoeken voor de periode 2008 - 2011

<i>Prestatieveld 1 De sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten</i>	<i>Thema 1</i>
De Wop's worden geëvalueerd en we voeren onderzoeken uit	
<i>Prestatieveld 2 Preventieve ondersteuning bij opgroeien en opvoeden</i>	<i>Thema 2</i>
Geen evaluaties en onderzoeken uit te voeren	
<i>Prestatieveld 3 Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning</i>	<i>Thema 4</i>
Evaluatie kwaliteit van de dienstverlening in het loket Wmo.	
Onderzoeken nauwere samenwerking SMD	
Onderzoeken van mogelijkheden datacommunicatie met MEE en SMD	
<i>Prestatieveld 4 Het ondersteunen van vrijwilligers en mantelzorg</i>	<i>Thema 3</i>
Onderzoeken mogelijke samenwerking steunpunt mantelzorg en vrijwilligerscentrale in een zelfstandige instelling	
Onderzoek naar hoe de mantelzorgondersteuning beter georganiseerd kan worden. November 2008 wordt een advies hierover voorgelegd aan de Raad.	
<i>Prestatieveld 5 Het bevorderen van participatie en zelfredzaamheid</i>	<i>Thema 1</i>
Geen evaluaties en onderzoeken uit te voeren	
<i>Prestatieveld 6 Voorzieningen voor mensen met een beperking</i>	<i>Thema 4</i>
Evaluatie en uitbreiding leerwerktrajecten	
Evaluatie van het bereik van de doelgroepen	
Evaluatie van de effecten van de beleidsnotitie inkomensondersteuning	
Evalueren proces en kwaliteit indicatiestelling, besluitvorming en verstrekking individuele Wmo-voorzieningen	
Evaluatie hulpmiddelencontract. Wel of niet opnieuw aanbesteden?	
Evaluatie contract Hulp bij het huishouden. Wel of niet opnieuw aanbesteden?	
Onderzoek doen naar het vergroten van het bereik door het inzetten van vrijwilligers.	
Onderzoek naar bestandskoppeling van gemeente en belastingdienst met als doel het recht op deelname van onvermogen AOW-huishoudens aan meerdere voorzieningen vaststellen en toekennen	
Onderzoek naar mogelijkheden van dwingende vormen van inkomensbeheer	
Benchmark schuldhulpverlening	
<i>Prestatieveld 7 Maatschappelijke opvang en vrouwenopvang</i>	<i>Thema 5</i>
Onderzoek omvang daklozenpopulatie Waterland	
Evaluatie preventie van huisuitzettingen als gevolg van huurschuld en overlast en in 2009 worden andere Waterlandse gemeenten via een Purmerendse workshop gestimuleerd om ook eigen beleid te maken.	
<i>Prestatieveld 8 Openbare geestelijke gezondheidszorg</i>	<i>Thema 5</i>
Evaluatie tweede kans beleid	
Evaluatie Convenant Openbare geestelijke gezondheidszorg Zaanstreek-Waterland	
<i>Prestatieveld 9 Verslavingsbeleid</i>	<i>Thema 5</i>
Jaarlijkse evaluatie preventiebeleid verslavingszorg vanuit Brijder Verslavingszorg	

Bijlage 3 Ambities voor periode 2008 - 2011 onderverdeeld per prestatieveld

<i>Prestatieveld 1 De sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten</i>	<i>Thema 1</i>
Wijkgericht werken gemeentebreed invoeren	
Het uitgangspunt bij de bevordering van leefbaarheid en sociale cohesie is de eigen identiteit van de wijk.	
Gemeentelijke afdelingen moeten duidelijk en consequent communiceren met bewoners. De participatieladder biedt daarvoor een structuur. Bewoners zijn gesprekspartners	
Bevorderen levendigheid in de wijken: het creëren van goed toegankelijke ontmoetingsplaatsen in de openbare ruimten, zoals pleinen, (buurt)winkels, markten e.d. Door het aanbieden van stedelijke activiteiten en evenementen in de wijken, en niet uitsluitend in het 'stadje' gaat de stad als geheel tot de leefomgeving behoren.	
Purmerend streeft naar gelijke kansen op een woning en voldoende woningen van goede kwaliteit. Daarbij wil zij een thuis bieden voor kwetsbare mensen. Deze drie aspecten staan centraal op het gebied van wonen en worden gerealiseerd door bijvoorbeeld het opplussen van de bestaande woningvoorraad, opstellen van gedifferentieerde woningbouwprogramma's en het vormgeven van de woonruimteverdeling.	
Er komt een monitor om de sociale samenhang te kunnen meten	
Er wordt meer betaalde en onbetaalde werkgelegenheid in Purmerend gecreëerd waardoor de betrokkenheid bij de stad toeneemt.	
Er komt meer afstemming tussen de gemeente en welzijnsorganisaties. Hierdoor is er meer betrokkenheid bij de projecten van de organisaties, kan de gemeente duidelijker zijn over de regierol en vinden er geen dubbelingen plaats.	
Er komt meer culturele identiteitsvorming in de wijken.	
Purmerend gaat zich onderscheiden en profileren in de regio.	
Bevorderen sociale controle	
<i>Prestatieveld 2 Preventieve ondersteuning bij opgroeien en opvoeden</i>	<i>Thema 2</i>
Ontwikkeling van Centrum voor Jeugd en Gezin	
Aanpak Kindermishandeling	
Aanpak Multiprobleemgezinnen	
Eigen Kracht Conferenties	
Elektronisch Kind Dossier	
Ontwikkeling (regionale) verwijzindex	
<i>Prestatieveld 3 Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning</i>	<i>Thema 4</i>
Integreren diverse producten in de frontoffice van het loket Wmo	
Deskundigheidsbevordering loketmedewerkers	
Ontwikkelen of aanschaffen digitaal cliëntregistratiesysteem	
Verder ontwikkelen digitale sociale kaart (regionaal)	
Verduidelijken van de rol van het loket Wmo	
<i>Prestatieveld 4 Het ondersteunen van vrijwilligers en mantelzorg</i>	<i>Thema 3</i>
In november 2008 komt er een advies over een basispakket mantelzorgondersteuning.	
Na de zomer van 2009 moet er een onafhankelijk steunpunt zijn die mantelzorgers dit basispakket aanbiedt en hen voorziet van ondersteuning op maat.	
Professionaliseren van de Vrijwilligerscentrale o.a. door training en monitoring	
Verdere acties om mantelzorgers te emanciperen en mantelzorgondersteuning te versterken zullen na 2009 uitgewerkt worden.	
Vermindering regeldruk vrijwilligersorganisaties (mogelijkheden nagaan inschakeling externe deskundigheid)	
Bereiken specifieke doelgroepen w.o. jongeren, allochtonen etc.	
Organisaties aanspreken op vrijwilligersbeleid	

Grote campagne voor het werven van meer vrijwilligers
Stimuleren van de ontwikkeling van projecten/organisaties die gericht zijn op vrijwillige bijdragen aan de leefbare samenleving
Vrijwilligersorganisaties ondersteunen met coaching en scholing

<i>Prestatieveld 5 Het bevorderen van participatie en zelfredzaamheid</i>	<i>Thema 1</i>
Gemeentelijke afdelingen gaan duidelijk en consequent communiceren met bewoners. De participatieladder biedt daarvoor een structuur	
Er komt duidelijkheid over de (regie)rol van de gemeente en de rol van andere partijen. Ook hier wordt duidelijk gecommuniceerd.	
De wijkkerngroepen worden meer betrokken als het gaat om de kwaliteitsbeoordeling van de inzet van wooncorporaties en welzijnsorganisaties.	

<i>Prestatieveld 6 Voorzieningen voor mensen met een beperking</i>	<i>Thema 4</i>
Het "Aanvalsplan laaggeletterdheid" wordt uitgewerkt.	
Uitwerken ondersteunende instrumenten (kinderopvang/ schuldhulpverlening).	
Meer duidelijkheid over participatiebanen	
Verduidelijking van de rol van het loket Wmo	
Meer projecten / trajecten gericht op sociale activering en maatschappelijke participatie	
Koppelen van informatie uit de persoonsregistratie zorgt voor het beter in beeld brengen van de doelgroep. Daardoor kan het bereik bepaald worden en ook vergroot worden.	
Vergroten van het bereik van inkomensondersteuning gericht op participatie	
Vergroten deelname aan reïntegratie en activeringstrajecten	
Het aanbod meer afstemmen op de doelgroep jongeren	
M.b.t. schuldhulpverlening: Meer preventie door aanbod cursussen te verhogen en actiever te werven.	
M.b.t. schuldhulpverlening: Uitbreiden van de afspraken met nutsbedrijven om betalingsachterstanden te beperken, mensen te wijzen op ondersteuningsmogelijkheden van gemeenten en afsluitingen te voorkomen.	
Aansluiten bij benchmark schuldhulpverlening	
Aanbesteden nieuw vervoerscontract met extra aandacht voor kwaliteit	
Actualisering verordening en beleidsregels voorzieningen Wmo.	

<i>Prestatieveld 7 Maatschappelijke opvang en vrouwenopvang</i>	<i>Thema 5</i>
M.b.t. de aanpak van huiselijk geweld wordt een beleidsnota opgesteld waarin de visie en het meerjarenplan voor de intensivering op dit onderwerp worden voorgesteld.	
De realisering van specifieke woonvoorzieningen voor mensen met een zorgvraag.	
Uitbreiding Tweede Sociaal Logement	
Nieuw beleid rondom de verwachte Wet tijdelijk huisverbod per 1 juli 2008	

<i>Prestatieveld 8 Openbare geestelijke gezondheidszorg</i>	<i>Thema 5</i>
Zorgdragen voor aansluiting van nazorg bij ontslag uit detentie.	
Het werken met de richtingwijzer hantering Wet Bijzondere Opnemingen in Psychiatrische Ziekenhuizen (Wet BOPZ).	
Het werken met een cliëntvolgsysteem (CVS) en een aanmeldings- en diagnoseformulier (ADF) *.	
Het werken volgens een persoonsgerichte benadering *.	
Het werken met een convenant 'gegevensuitwisseling en bemoeizorg' in verband met de privacywetgeving *.	
Het werken met een individueel trajectplan *.	
Het werken met een procedure voor de effectuering van levering van zorg *.	
Het voorkomen van onverzekerde *.	
Schuldhulpverlening en schuldsanering *.	

* Dit actiepunt betreft integraal beleid en geldt dus ook voor prestatieveld 7 en 9

<i>Prestatieveld 9 Verslavingsbeleid</i>	<i>Thema 5</i>
Het realiseren van voorzieningen voor langdurig verblijf verslaafden.	
Het Handhavingsbeleid alcoholgebruik wordt geformuleerd om jeugdigen tot ten minste de leeftijd van 16 jaar van alcoholgebruik af te houden	
Het uitvoeren van de regeling dagloonprojecten *.	

* Dit actiepunt betreft integraal beleid en geldt dus ook voor prestatieveld 7 en 8.

Bijlage 4 bij Thema 1 Samenleven in buurt en wijk: 1.4. Wat doen we al.

De bijdragen die Purmerend reeds levert om een sociale samenhang te vergroten vertalen zich in een aantal beleidsdoelstellingen.

Beleid**Wijkontwikkelingsplan (WOP)**

Het wijkontwikkelingsplan schrijft een toekomstvisie voor een van de zeven wijken in Purmerend. Hierbij gaat het met name om het beheer van de fysieke en sociale woonomgeving in de wijk. Wijkontwikkelingsplannen komen voort uit de dialoog tussen bewoners, de gemeente en samenwerkingspartners.

Het WOP moet gezien worden als een procesgang die een startfase kent in de vorm van een startdocument dat een visie voor 4 jaar formuleert, dat als basis dient voor de uitvoering en jaarlijks garant staat voor de controle en zondig bijstuurt.

Woonvisie

Eén van de centrale thema's in de woonvisie is een gelijke kans op een woning voor iedereen. Purmerend wil kwetsbare mensen een woning bieden met daarbij een evenwichtig aanbod van welzijn en zorg, zodat zij zich werkelijk thuis voelen in de stad.

Wijkpleinen en wijksteunpunten

Door de gemeente wordt er met name geïnvesteerd in voorzieningen die het meedoen makkelijk maken en die bijdragen aan faciliteiten voor ontmoeting en participatie.

Er is van uitgegaan dat Wijksteunpunten en wijkpleinen moeten bijdragen aan:

- Het overzicht van het aanbod van verschillende welzijnsactiviteiten.
- Het bieden van ruimte voor ontmoeting en recreatie om de onderlinge betrokkenheid in buurt en wijk te vergroten.
- Het bieden van ruimtes ten behoeve van advisering en ondersteuning.
- Multifunctioneel gebruik van voorzieningen

Werkmethodiek**Wijkgericht werken**

Tevens wordt de methodiek wijkgericht werken ingevoerd om de werkcultuur van de gemeente te veranderen waarbij gemeente met groter effect werkt aan het verbeteren van de leefbaarheid, het bevorderen van de maatschappelijke samenhang en het vergroten van de participatie van bewoners in wijken.

Bijlage 5 bij Thema 2 Opgroeien en Opvoeden: 2.4. Wat doen we al.

In de afgelopen jaren heeft Purmerend op het gebied van Opgroeien en Opvoeden niet stilgezeten. Er is al veel bereikt waar de acties voor de komende jaren op voortborduren.

- **Integrale afstemmingsgroep met interne en externe participanten;**
De gemeente werkt hierbij samen met organisaties als bijvoorbeeld Bureau Jeugdzorg, Eeven Jeugdgezondheidszorg, straathoekwerk, GGD, het welzijnswerk en Spirit! (hulp op indicatie). Er is sprake van aansluiting tussen de gemeentelijke gesubsidieerde zorg, AWBZ gefinancierde zorg en de geïndiceerde jeugdzorg.
- **Wijkinterventieteam (WIT);**
Gemeente, politie, woningbouwcorporaties, straathoekwerk, welzijnswerk en sportbuurtwerk werken samen aan het oplossen van het probleem van overlastgevend gedrag door jongeren in de wijken van Purmerend.
- **Buurtbemiddeling;**
Getrainde vrijwilligers zetten zich voor Buurtbemiddeling in om te bemiddelen tussen bureaus die er samen niet uitkomen. De bemiddelaars zijn buurtbewoners die een professionele training hebben gevolgd. Zij zijn onpartijdig, spelen niet voor rechter en vellen geen oordeel.
- **Buurtnetwerken 12 min;**
De buurtnetwerken 0-12 bestaan uit mensen die beroepshalve in een wijk met kinderen van 0 tot 12 jaar en/of hun ouders werken. Het buurtnetwerk wil probleemsituaties in de ontwikkeling van kinderen vroegtijdig signaleren en aanpakken. Opvoeders ondersteunen, op tijd ingrijpen en samenwerken zijn het motto.
WIT richt zich op jeugd van 11 à 12 jaar, dus geen overlap met de buurtnetwerken.
- **Netwerk 12 plus;**
In de vorm van een samenwerkingsverband van Politie, voortgezet onderwijs, instanties m.b.t. jeugdzorg, leerplicht en RMC proberen de betrokken partijen in de regio Waterland dreigende of voltrokken schooluitval aan te pakken onder de titel: Aanval op Uitval, netwerk 12+. Het doel van de afstemming is om de jongeren terug te leiden naar school of door te geleiden naar een alternatief traject of hulpverlening
- **Buurt voor alle leeftijden;**
Heeft als hoofddoel de kloof tussen de generaties te verkleinen. Daarnaast zijn er allerlei koppelingen te maken met lokaal sociaal beleid rond wonen, participatie, integratie, educatie en zorg.
- **MDT Jongerenloket;**
Het jongerenloket is een samenwerkingsverband tussen onder andere de Sociale Dienst, het Centrum voor Werk en Inkomen, Bureau Jeugdzorg, re-integratiebedrijven en uitzendbureaus, kinderopvangcentra, het Regionaal Opleidingen Centra, Baanstede en het Regionaal Meld- en Coördinatiepunt Schoolverzuim (RMC).
- **De Talentenwerkplaats voor jongeren.**
Ondersteunt jongeren bij het opsporen van hun talenten en competenties om ze vervolgens door te leiden richting leer-werktrajecten een baan of liefst zelfs terug naar school om toch nog een startkwalificatie te halen.
- **Aanstellen van Regisseur Jeugdbeleid binnen de Gemeente Purmerend;**
De Regisseur is een nieuwe functie binnen de gemeente Purmerend. Deze persoon houdt zich bezig met de coördinatie van beleid m.b.t. jeugd en de bewaking van de integraliteit. Één van de concrete acties hiertoe is het ontwikkelen van een nieuwe nota Jeugdbeleid waar het beleid rondom de WIT's onderdeel van uit maakt.

Bijlage 6a Bij Thema 3 Ondersteuning mantelzorgers en vrijwilligers 3.3. Wettelijke taken voor de gemeente.

In oktober 2007 is de beleidsbrief mantelzorg en vrijwilligerswerk 2008-2011 door staatssecretaris Bussenmaker (Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS)) gepubliceerd. In de beleidsbrief kondigt ze aan voor de zomer 2008 basisfuncties te benoemen waar de gemeente op het gebied van ondersteuning vrijwilligers en mantelzorgers wettelijk minimaal in moet voorzien.

In de beleidsbrief wordt wat betreft de ondersteuning van mantelzorgers ingezet op de volgende drie basisfuncties:

A. Versterking van de lokale ondersteuning

- informatie en advies
- diverse vormen van ondersteuning
- lokaal aanbod van respijtzorg

B. Meer mogelijkheden voor het combineren van arbeid en mantelzorg

- informatievoorziening
- bondgenootschap met bedrijven
- participatietop

C. Minder zwaar belaste mantelzorgers

- respijtzorg
- ondersteuning allochtone mantelzorgers, jonge mantelzorgers en GGZ-mantelzorgers

In de beleidsbrief wordt wat betreft de ondersteuning van vrijwilligers ingezet op de volgende twee basisfuncties:

A. Versterken van de lokale ondersteuning

- inspraak & advies
- deskundigheidsbevordering
- praktische hulp
- makelaarsfunctie: voor aanboren nieuwe doelgroepen

B. Bondgenootschappen smeden

- Vergroting van jongerenparticipatie en een grotere betrokkenheid van jeugd bij de maatschappij. Meer allochtone jongeren bereiken.
- Vrijwilligersorganisaties in staat stellen om maatschappelijke stages te realiseren
- Activering en maatschappelijke participatie
- Betrokkenheid van het bedrijfsleven

Bijlage 6b bij Thema 3 Ondersteuning mantelzorgers en vrijwilligers: 3.4 Wat doen we al.

Met betrekking tot ondersteuning mantelzorg is te melden dat Purmerend (hier en daar in samenwerking met de regiogemeenten) vier instellingen / projecten subsidieert ten behoeve van mantelzorg.

1. Steunpunt Mantelzorg Evean

Sinds 2004 is bij Evean een steunpunt Mantelzorg gesitueerd. Het steunpunt is gelokaliseerd in Zaandam en in Purmerend. Het contact van de mantelzorgcoördinatoren met mantelzorgers is meestal telefonisch (24 uur per dag bereikbaar) of via email. De vrijwilligers die via het steunpunt vrijwillige respijtzorg bieden, doen dit bij de mensen thuis. Naast vrijwillige respijtzorg organiseert het steunpunt cursussen (zowel praktisch als meer op het emotionele vlak), mantelzorgsalons (maandelijks lotgenotencontact) en jaarlijks de Dag van de Mantelzorg. Om voor de diensten van het steunpunt in aanmerking te komen, hoeft men geen indicatie te hebben.

2. Het Mentorenwerk van de Stichting Maatschappelijke Dienstverlening

Bij de Stichting Maatschappelijke Dienstverlening Zaanstreek-Waterland is in 2005 het mentorenproject van start gegaan, nu mentorenwerk geheten. Het richt zich op de inzet van vrijwilligers voor mensen die de steun- en leuncontacten missen. Het gaat vaak om mensen met psychische problemen. Mentoren kunnen op veel manieren iets voor een ander betekenen. Bijvoorbeeld door naar iemand toe te gaan, die eenzaam is. Door naast gezelligheid ook te luisteren naar een persoonlijk verhaal. Of om samen instanties of organisaties te bezoeken. Deze vorm van vrijwilligerswerk wordt ook wel vervangende mantelzorg genoemd

3. Het project Vrijwilligers voor mensen met een handicap van Odion

In maart 2004 is door Odion met inzet van financiële middelen van het Zorgkantoor een start gemaakt met het project Vrijwilligers/Mantelzorgers voor mensen met een handicap. Odion is een semi-murale instelling voor mensen met een handicap. Dat betekent dat het zorgaanbod moet worden gecombineerd met alle andere voorzieningen die in de maatschappij voorhanden zijn. Door de verdere integratie van cliënten van Odion in de samenleving komt de vraag naar ondersteuning door de mantelzorg c.q. vrijwilligers steeds meer op de voorgrond om mensen met een beperking volledig te kunnen laten participeren in die samenleving. Het doel van het project is om door inzet van mantelzorgers en vrijwilligers mensen met een handicap in staat te stellen zo lang mogelijk in hun eigen huis te blijven wonen en volwaardig deel te blijven nemen aan de samenleving.

4. GGZ Dijk & Duin voor de ondersteuning van mantelzorgers van GGZ-cliënten.

Bijlage 7 bij Thema 4 Meedoen gemakkelijker maken: 4.4. Wat doen we al.

De huidige (reeds gerealiseerde) taken zijn onder te verdelen in drie categorieën.

Verstrekken informatie en advies om te kunnen participeren

Prestatieveld 3 van de Wet maatschappelijke ondersteuning: het geven van informatie en advies en cliëntenondersteuning, betreft het lokale loket.

Met 'geven van informatie en advies' wordt bedoeld op activiteiten die de burger de weg wijzen in het veld van maatschappelijke ondersteuning. Het kan hierbij zowel gaan om algemene voorzieningen zoals (voldoende) informatiepunten, als om meer specifieke voorzieningen zoals een individueel advies, of hulp bij de verheldering van een ondersteuningsvraag. De gemeente dient zich niet te beperken tot die voorzieningen waar zij zelf 'over gaat', maar ook informatie te geven over relevante aanpalende terreinen, zoals welzijn, wonen en zorg.

Onder 'cliëntenondersteuning' wordt verstaan de ondersteuning van een cliënt bij het maken van een keuze of het oplossen van een probleem. Cliëntenondersteuning gaat in feite een stap verder dan informatie en advies en richt zich op mensen die voor een vraag of een situatie staan die zodanig complex is dat de betreffende persoon het zelf en met zijn omgeving niet op kan lossen. Cliëntenondersteuning is een functie waarin wordt voorzien door o.a. ouderenadviseurs, MEE-consulenten, sociaal raadslieden en algemeen maatschappelijk werk.

Mogelijkheden bieden die kwetsbare burgers in staat stellen te participeren

Hier zijn een aantal thema's te noemen:

- *Aanbieden voorliggende voorzieningen*

Met het beschikbaar stellen van voorliggende voorzieningen kan voorkomen worden dat mensen een beroep doen op individuele, veelal duurdere, voorzieningen.

Bij voorliggende voorzieningen gaat om een kwalitatief goed, op de vraag afgestemd, betaalbaar, toegankelijk en gecoördineerd aanbod van ondersteuning en preventieve zorg, zoals: maaltijdservice en boodschappenservice, klussendiensten, tuinonderhoud, huisdierenopvang, etc.

- *Bestrijding laaggeletterdheid*

Investeren in het voorkomen en verminderen van laaggeletterdheid zal een positief effect hebben op de maatschappelijke participatie en integratie, het zelfvertrouwen en eigenwaarde en volksgezondheid en welzijn. Het draagt ook bij aan een betere toegang tot de arbeidsmarkt en een vermindering van het aantal uitkeringsgerechtigden. Daarom is het onderwerp bij uitstek iets wat onder de Wet maatschappelijke ondersteuning aangepakt kan worden.

- *Inburgering als opstap naar participatie*

In de Purmerendse samenleving zijn bevolkingsgroepen van verschillende herkomst vertegenwoordigd. Meedoen is voor deze groepen niet altijd een vanzelfsprekendheid. Er kunnen diverse obstakels zijn die het normaal deelnemen aan het maatschappelijk leven belemmeren. Met name problemen met de taal, het uitgesloten zijn van werk of scholing en de onbekendheid met de Nederlandse gebruiken kunnen participatie in de weg staan. Ook deze groepen moeten kunnen MEEDOEN.

- *Weer meedoen door re-integratie*

Mensen die (nog) geen werk hebben worden door de gemeente ondersteund. De gemeente biedt mogelijkheden om competenties en vaardigheden te ontwikkelen die de kans op een betaalde baan zo groot mogelijk maken en die aansluiten bij het maatschappelijk gewenst niveau. Met re-integratie wordt maatschappelijke participatie mogelijk gemaakt. Daar waar een betaalde baan niet haalbaar blijkt worden actief mogelijkheden binnen het vrijwilligerswerk of de mantelzorgondersteuning gezocht.

- *Weer meedoen door inkomensondersteuning*

Met inkomensondersteuning kan armoede en sociaal isolement worden voorkomen en bestreden.

Naast het begeleiden van uitkering naar werk om bij te dragen aan het persoonlijk welbevinden en maatschappelijk participeren, biedt de gemeente financiële ondersteuning om maatschappelijke participatie mogelijk te maken op sociaal economisch en maatschappelijk gebied.

- *Weer meedoen door schuldhulpverlening*

Met een actief en integraal schuldhulpverleningsbeleid, waarbij de gemeente een centrale regierol vervult, levert zij een bijdrage aan de maatschappelijke participatie van inwoners die anders zouden worden uitgesloten. De gemeente voorkomt (dreigende)schulden, stelt hulp beschikbaar voor Purmerenders met problematische schulden en zorgt dat er geen nieuwe schulden meer ontstaan. Voor schuldhulpverlening zijn geen wachtlijsten.

3. Compenseren door het verstrekken van individuele voorzieningen aan mensen met een beperking

Bij prestatievelid 6 van de Wmo gaat het met name om de *individuele* voorzieningen die mensen met beperkingen compenseren zodat zij in staat zijn (zelfstandig) een huishouden te voeren, zich te verplaatsen in en om de woning, zich lokaal te verplaatsen per vervoermiddel, medemensen te ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aan te gaan. Compenseren van personen met een lichamelijke of psychische beperking en personen met psychosociale problematiek is een wettelijke verplichting voor de gemeente.

Hierbij zijn een aantal thema's van belang:

- *Indicatiestelling*

De wijze van indicatiestelling bepaalt de toegang tot de zorg, wie komt voor welke voorziening(en) in aanmerking. De indicatie vormt daarmee de grondslag voor het recht op bepaalde voorzieningen en wordt gesteld aan de hand van een protocol.

- *De mantelzorg in het indicatieproces*

Wanneer een burger een beroep wil doen op een voorziening is het goed dat de gemeente aandacht heeft voor degene die de mantelzorgtaak op zich heeft genomen.

- *Keuzevrijheid: zorg in natura of in de vorm van een Persoonsgebonden budget (Pgb)*

Artikel 6 van de Wmo stelt dat het college de keuze biedt tussen een voorziening in natura of in de vorm van een Pgb. Voor alle vormen van individuele voorzieningen is deze optie in het beleid opgenomen.

- *Eigen bijdrageregeling*

De gemeente Purmerend heeft gekozen voor het opleggen van een eigen bijdrage voor Wmo-voorzieningen met als uitgangspunt dat de sterkste schouders de zwaarste lasten moeten dragen. Een eigen bijdrage kan worden gevraagd bij hulp bij het huishouden, bij een roerende voorziening die in eigendom wordt verstrekt en bij een woningaanpassing in een woning die eigendom is van de aanvrager. Of voor voorzieningen die in bruikleen worden verstrekt, een eigen bijdrage kan worden gevraagd, is nog steeds onduidelijk.

Bijlage 8a bij Thema 5 Zorg voor Kwetsbare Inwoners: lijst van groepen kwetsbare inwoners.

Onder kwetsbare inwoners rekenen we inwoners die op meerdere leefgebieden tegelijk problemen hebben. Hierbij gaat het om de volgende groepen:

- mensen met zware psychosociale problemen;
- mensen met psychische beperkingen;
- mensen met (licht) verstandelijke beperkingen;
- mensen met forse schulden;
- mensen met verslavingsproblemen;
- mensen die zichzelf, hun gezin en/of hun huishouden verwaarlozen;
- mensen die slachtoffer zijn van huiselijk geweld en/of mishandeling.

Bijlage 8b bij Thema 5 Zorg voor Kwetsbare Inwoners: Wettelijke taken voor de gemeente

Hieronder staan de taken, die alle gemeenten hebben voor kwetsbare inwoners. Dan blijkt, dat eigenlijk alle gemeenten verstrekkende verantwoordelijkheden dragen voor hun inwoners.

Taken die alle gemeenten moeten (laten) uitvoeren ten behoeve van oggz vanuit de Wmo zijn:

- het signaleren en bestrijden van risicofactoren op het gebied van de Oggz.
- het bereiken en begeleiden van kwetsbare groepen en risicogroepen;
- het functioneren als meldpunt voor signalen van crisis of dreiging van crisis (Hiervoor financieren zij gezamenlijk het meldpunt overlast en bemoeizorg);
- het bieden van psychosociale hulp na rampen (dit ligt bij veiligheid);
- het tot stand brengen van afspraken tussen betrokken organisaties over de uitvoering van de Oggz. In dat kader past ook het in november 2005 afgesloten convenant Oggz Zaanstreek-Waterland en de toen ingestelde overlegstructuur "platform Oggz";
- ketensamenwerking bewaken met de aanbieders van de 'intensievere AWBZ -zorg", zowel voor specialistische behandeling voor psychiatrische en verslavingsproblemen, als voor begeleid wonen, zodat inwoners van Waterland goed worden doorverwezen en een geschikt maatwerk aanbod krijgen.
- psychosociale hulpverlening en schuldhulpverlening aanbieden. Psychosociale hulpverlening betreft vormen van algemeen maatschappelijk werk. Psychosociale problemen zijn relatief licht en tijdelijk van aard. Zij kunnen bij wijze van spreken iedereen overkomen.

Taken die alle gemeenten moeten (laten) uitvoeren ten behoeve van gezondheidszorg en verslavingszorg vanuit de Wet publieke gezondheid en de Wmo zijn:

- Het in stand houden van de GGD ZW, die wettelijke taken heeft ten behoeve van gezondheidspreventie, jeugdgezondheidszorg en infectieziektebestrijding;
- Preventiebeleid bevorderen voor een gezonde leefstijl voor alle inwoners;
- Preventiebeleid ten behoeve van het verminderen of voorkomen van problematisch middelengebruik én het voorkomen van verslavingsgedrag onder jongeren, volwassenen en specifieke risicogroepen;
- Preventiebeleid voor de jeugdgezondheidszorg van jeugdigen;
- Preventieve jeugdzorg en opvoedingsondersteuning ter bevordering van het gezond opgroeien van jeugdigen en het gezond blijven van hun ouders of verzorgers;
- Alle taken die in de Wmo beschreven staan, zoals bij voorbeeld het aanbieden van individuele voorzieningen, hulp bij het huishouden, alsmede collectieve voorzieningen die de participatie bevorderen én een Wmo-loket voor een laagdrempelige toegang tot zorg en ondersteuning.

Taken die alle gemeenten moeten (laten) uitvoeren ten behoeve van kwetsbare inwoners vanuit de Wmo zijn:

- Vanuit het beleid voor wonen hebben alle gemeenten de taak huisuitzettingen te voorkomen én voldoende woningen te regelen voor inwoners die wonen en zorg nodig hebben. Als hun inwoners helaas toch uit huis zijn gezet, dient de centrumgemeente voor voldoende maatschappelijke opvang te zorg.
- Vanuit de Wet werk en Bijstand hebben alle gemeenten een taak om hun inwoners te helpen met inkomensondersteuning én toeleiding naar (vrijwilligers)werk. Ook het aanbieden van voldoende en laagdrempelig toegankelijk schuldhulpverlening is een taak voor alle gemeenten.

Bijlage 8c bij Thema 5 Zorg voor Kwetsbare Inwoners: Wat doen we nu al

- *Meldpunt overlast en bemoeizorg en team bemoeizorg*
Mensen met problemen, die zelf de weg richting hulpverlening niet weten te vinden, maar die wel dringend (bemoei)zorg nodig hebben, worden opgespoord door het meldpunt overlast en bemoeizorg en/of het team bemoeizorg. Zij worden toegeleid naar passende zorg en ondersteuning en hun voortgang wordt bewaakt door de GGD ZW in een digitaal cliëntvolgsysteem, dat alleen bevoegden kunnen inzien.
- *Tweede kans beleid*
Woningbouwcorporaties, gemeente Purmerend en organisaties voor (schuldhulp)verlening werken samen om huisuitzettingen zo veel mogelijk te voorkomen. Indien een huisuitzetting onvermijdelijk blijkt, kan een huishouden een intakegesprek krijgen voor een kans op een tweede kans in een andere woning.
- *Algemeen Opvangcentrum Purmerend*
Het algemeen opvangcentrum Purmerend biedt tijdelijke opvang aan jongeren en volwassenen die dakloos zijn geworden. Zij krijgen begeleiding of behandeling bij het zoeken van woonruimte en het oplossen van hun andere problemen.
- *Sociaal Logement*
Het sociaal logement biedt langdurige woonruimte en ondersteuning aan voormalig daklozen en andere kwetsbare inwoners, die zo min mogelijk leefregels wensen.
- *Preventiebeleid verslavingszorg*
Met behulp van voorlichting en theaterprojecten krijgen leerlingen op de basisschool en hun ouders voorlichting over risicovol middelgebruik en verslaving. Risicoleerlingen in het VMBO worden via vertrouwenspersonen in contact gebracht met de medewerkers van Brijder Verslavingszorg. Risicogroepen onder volwassenen, zoals verwanten van verslaafden, krijgen voorlichting en ondersteuning.
- *Behandelings- en activiteiten aanbod verslavingszorg*
Vanuit verzekerde zorg en Awbz krijgen cliënten verschillende vormen van behandeling en (na)zorg aangeboden. Begeleiding op andere leefgebieden en inloopactiviteiten, alsmede dagloontrajecten worden gefinancierd door de gemeente,
- *Dag en activiteiten aanbod geestelijke gezondheidszorg*
Vanuit de verzekerde zorg en AWBZ wordt het Dag activiteiten Centrum Purmerend gefinancierd, dat Ggz-cliënten dagactiviteiten en ontmoetingsmogelijkheden aanbiedt en training richting (vrijwilligers)werk.
- *Het maatschappelijk steunsysteem*
Dit is een samenwerkingsproject tussen gemeenten, instellingen voor zorg, sociaal cultureel werk en maatschappelijke opvang, waarbij alle deelnemers proberen om beter in te spelen op de specifieke behoeften van inwoners met Ggz-problemen. Ggz-cliënten nemen ook deel aan de overleggen en zij geven verbetervoorstellen vanuit cliëntperspectief.

- *Signalering en hulpaanbod huiselijk geweld*
Het Advies en Steunpunt Huiselijk Geweld (ASHG) adviseert professionals, slachtoffers, verdachten en getuigen bij de aanpak of voor een hulpaanbod ten behoeve van (vermoedens van) huiselijk geweld.
Het Netwerk Huiselijk Geweld is een samenwerkingsverband van ongeveer 20 instellingen die beleid en uitvoering op het gebied van huiselijk geweld laten coördineren door de GGD ZW.
Het Algemeen Opvang Centrum en het Blijf Huis bieden opvang voor slachtoffers van huiselijk geweld.

Bijlage 8d bij Thema 5 Zorg voor Kwetsbare Inwoners: 13 actiepunten uit het Stedelijk Kompas.

Het Stedelijk Kompas is gebaseerd op een landelijk format voor integraal meerjarenbeleid voor kwetsbare inwoners. Het bevat zowel bestaand beleid, als nieuw beleid en nieuwe activiteiten.

1. Het werken met een cliëntvolgsysteem (CVS) en een aanmeldings- en diagnoseformulier (ADF).

Met dit instrument wordt bereikt dat er een eenduidige, sluitende registratie komt van cliënten vanaf het moment van inschrijving tot het moment van uitschrijving van de cliënt. Deze registratie wordt op één centraal punt gecoördineerd. Ingezette trajecten kunnen op deze wijze goed gevolgd worden en zo nodig tijdig worden bijgesteld.

Het versnelt de toegang tot professionele AWBZ-hulp.

2. Het werken volgens een persoonsgerichte benadering.

Nodig is een sluitende regie rond de individuele cliënt. Het gaat om een actievere signalering van problemen van kwetsbare inwoners, een snellere toegang tot hulpverlening en zorg, en het bewerkstelligen dat cliënten hulpverleningstrajecten ook daadwerkelijk afmaken. Sinds 2003 is het meldpunt overlast en bemoeizorg actief voor heel Zaanstreek-Waterland. Sinds oktober 2007 is hieraan het team bemoeizorg toegevoegd, dat niet alleen reageert op meldingen, maar bovendien zelf op zoek gaat naar inwoners met problemen. Dit team wijst een voor de betreffende cliënt verantwoordelijke instelling aan.

3. Het werken met een convenant 'gegevensuitwisseling en bemoeizorg' in verband met de privacywetgeving.

Met dit convenant krijgen hulpverleners een protocol met afwegingskaders aangereikt om een balans te vinden tussen de keuzevrijheid van kwetsbare inwoners én de opdracht om zorg of ondersteuning te bieden ingeval die kwetsbare inwoners echt hulp nodig hebben (bemoeizorg). Dan kan het nodig zijn om gegevens met andere maatschappelijke organisaties uit te wisselen.

4. Het werken met een individueel trajectplan.

In het individuele trajectplan worden de problemen van de cliënt op alle leefgebieden in kaart gebracht. De doelen worden erin vastgelegd evenals de termijn waarop die doelen moeten worden bereikt. Tot slot worden de maatregelen die daarvoor worden ingezet vastgelegd en welke organisatie wat doet. Het format voor de trajectplannen wordt met de verschillende organisaties medio 2008 ontwikkeld. Dit format sluit naadloos aan op het ADF (zie 1).

5. Het werken met de richtingwijzer hantering Wet Bijzondere Opnemings in Psychiatrische Ziekenhuizen (Wet BOPZ).

De functie van dit instrument is het verbeteren van de uitvoering van de Wet BOPZ door het vergroten van het kennisniveau bij instellingen en beroepsgroepen.

De wet biedt ruime mogelijkheden, maar tot nu toe wordt hier onvoldoende gebruik van gemaakt. Het Rijk wil dat van de aanwezige mogelijkheden gebruik wordt gemaakt. De bedoeling is een psychiatrische stoornis beter te kunnen behandelen, en het uit die stoornis voortvloeiende gevaar voor de cliënt zelf en zijn of haar omgeving kleiner te maken. De verblijfsduur in een psychiatrisch ziekenhuis kan daarmee korter worden.

6. *Het werken met een procedure voor de effectuering van levering van zorg.*

Het gaat hier om de levering van de benodigde AWBZ-gefinancierde zorg. Het Zorgkantoor en de gemeente moeten afstemming bereiken over welke zorg ingekocht moet worden. Wanneer dit eenmaal is gerealiseerd neemt het Zorgkantoor in de contracten met de zorgaanbieders op dat de uitvoering van een individueel trajectplan een verplichting is als gevolg van het contract met die zorgaanbieder.

7. *Het voorkomen van onverzekerdeheid.*

Het instrument dat hierbij wordt ingezet is de collectieve ziektekostenverzekering van de gemeente Purmerend voor bijstandsgerechtigden en overige minima.

8. *De realisering van specifieke woonvoorzieningen.*

In 2009 en mogelijk met een uitloop naar 2010 worden er afspraken gemaakt tussen gemeente, corporaties en het Zorgkantoor over een woonvoorzieningenplan. Het gaat dan om het planmatig realiseren van verschillende woonvormen met ieder hun eigen niveau van begeleiding en zorg, afhankelijk van de noodzaak voor en de behoefte van de cliënt.

9. *Preventie van huisuitzettingen als gevolg van huurschuld en overlast, en tweede kansbeleid.*

Gemeenten en woningbouwcorporaties werken met elkaar samen (sinds mei 2007 vastgelegd in convenant) om huisuitzettingen te voorkomen door een vroegtijdige onderkenning van problemen van huurders. En een doorverwijzing naar de juiste hulpverleningsorganisaties. Daarnaast krijgen mensen die toch uit hun huis zijn gezet, of kunnen worden gezet, een tweede kans. Dit beleid wordt in 2008 geëvalueerd.

10. *Schuldhelpverlening en schuldsanering.*

Recent is beleid vastgesteld om de schuldhelpverlening en schuldsanering beter te organiseren. Er komt een team integrale schuldhelpverlening. Het doel is om de schuldhelpverlening voor alle inwoners van Purmerend met problematische schulden beschikbaar te stellen. Het moet daarom laagdrempelig zijn en praktisch gericht. Er mogen geen wachtlijsten zijn. Indien daar een aanleiding voor is zullen andere problemen dan schulden worden aangepakt. De komende jaren zullen de effecten van dit instrument zichtbaar worden.

11. *Het uitvoeren van de regeling dagloonprojecten.*

Binnen het reïntegratiebeleid van de gemeente Purmerend worden dagloonprojecten aangeboden voor verslaafden (en in de toekomst wellicht voor dak- en thuislozen, ex gedetineerden en/of mensen met grote psychische problemen, die geen verslavingsproblematiek kennen. De mogelijkheden hiervoor worden in 2008 onderzocht). Met een dagloonproject kan men in aanmerking komen voor een vergoeding per uur voor verrichte werkzaamheden. Ook kan in een aantal gevallen gebruik gemaakt worden van de vrijwilligersregeling voor onkostenvergoedingen. Op deze wijze wordt aan cliënten een zinvolle dagbesteding aangeboden.

12. *Zorgdragen voor aansluiting van nazorg bij ontslag uit detentie.*

Er moet een naadloze overdracht komen van Justitie aan de gemeente, voor mensen die ontslagen worden uit detentie. De gemeente kan dan zorgen voor maatschappelijke reïntegratie. Recidive wordt dan zoveel mogelijk gereduceerd. In dit kader wordt in 2008 of 2009 ook onderzocht of een kort verblijf voorziening kansen biedt voor ex-gedetineerden, voor andere mensen die zorg behoeven én voor mensen zonder zorgvraag.

13. *Het realiseren van voorzieningen voor langdurig verblijf.*

Op verzoek van de vier grote gemeenten is het ministerie van VWS verzocht om een nieuw type voorziening die, binnen de Wet BOPZ, duurzaam beschermd verblijf biedt voor chronisch drugsverslaafden.

Een dergelijke voorziening komt ten laste van de Awbz. In samenwerking met de regio Zaanstreek wordt in 2008 onderzocht of een soortgelijke woonvorm voor beide regio's wenselijk is. Tevens wordt de mogelijkheid onderzocht om een nieuwe voorziening te creëren voor nazorg aan ex-verslaafden. In eerste instantie voor ex-verslaafde volwassen mannen. Zo dat nodig mocht blijken ook voor ex-verslaafde volwassen vrouwen.

Bijlage 9 Lijst met afkortingen

ADF	Aanmeldings- en diagnoseformulier
AOW-huishoudens	Huishoudens die van een AOW-uitkering rond moeten komen
Awbz	Algemene wet bijzondere ziektekosten
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
CVS	Cliëntvolgsysteem
EKC	Eigen kracht conferentie
EKD	Elektronisch kind dossier
GGD ZW	Gemeenschappelijke gezondheidsdienst Zaanstreek Waterland
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
MDT	Multidisciplinair team
MEE	Organisatie ter ondersteuning van mensen met een verstandelijke beperking
OGGZ	Openbare geestelijke gezondheidszorg
Pgb	Persoonsgebonden budget
RAAK	Een methodiek die wordt gebruikt bij de aanpak van kindermishandeling
RIBW	Regionale instelling voor beschermd wonen
RMC	Regionaal meld- en coördinatiepunt schoolverzuim
SMART	Specifiek, meetbaar, actueel, realistisch, tijdsgebonden
SMD	Stichting maatschappelijke dienstverlening
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
WA verzekering	Verzekering voor wettelijke aansprakelijkheid
VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Wet BOPZ	Wet bijzondere opnemings in psychiatrische ziekenhuizen
WIT	Wijkinterventieteam
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WOP	Wijkontwikkelingsplan